

ZBLIŽANJE ZED. DRŽAV S SOVJETSKO UNIJO

NEUMNO STALIŠČE VLADE PO 16. LETIH ZAVRŽENO

Važen pomen priznanja in sporazuma. — Poslaniki imenovani. — Toriji se niso ničesar naučili

ZANIKAVATI obstoj države kot je sovjetska Unija, je bila največja nesmisel ameriške vlade, in na tem bedastem stališču je vztrajala nad 15. let. Priznala je vsako drugo vladno, neglede kako je bila diktatorska, brutalna, ali korumpirana, odklanjala pa je priznati vlado države, ki je ena največjih in najvažnejših na svetu. Ker pa Rusija ni spreminila vlade, ki bi bila po godu raznim Hooverom in Ameriški legiji, ni preostalo Zed. državam drugega ko uradno priznati dejstvo, da je na svetu tudi dežela, ki se imenuje USSR.

Dne 17. novembra je predsednik Roosevelt javnosti sporočil, da sta s sovjetskimi komisarjem Litvinovom, ki je prišel na pogajanja v to deželo v vprašanju priznanja, dosegla sporazum in se pogodila za obnovev diplomatskih odnosov.

Rooseveltova administracija je imela namen priznati Rusijo že od kar je nasledila Hooverov režim, toda javno mnenje je bilo vsled dolgoletnega hujkanja v kapitalističnem časopisju priznanju sovražno, zato je Rooseveltova strategija ameriško javnost polagoma pripravljala na ta korak.

Vse, kar je razumnega, je pozdravilo sklep vlade. Le ameriški toriji in profesionalni patrioti okrog Ameriške legije ter silnih organizacij nasprotujejo in kritizirajo, ker se je Roosevelt toliko spozabil, da je dovolil v Washingtonu rdečo zastavo "boljševiške revolucije". Nič ne pomaga opozoriti te reakcionarje na dejstvo, da vihra boljševiška zastava tudi na drugih sovjetskih poslaništvih brez vsake škode ali nevarnosti za dežele, s katerimi ima USSR diplomatske odnose.

Priznanje ameriške vlade si je Moskva že dolgo želela, ker pričakuje od njega koristi v gospodarstvu in v zunanji politiki. Istotako jih pričakuje ameriška vlada.

Nedvomno bo priznanje pripomoglo do vzajemne trgovske pogodbe, ki bo pomagala obema v njuni medsebojni trgovini. Res, da sovj. unija nima financ za tekojše plačilo naročil, vendar pa je dozdaj svoje obveznosti poravnala točno in njeno gospodarstvo je tako, da uživa v trgovskih in finančnih krogih zadostno zaupanje.

V zunanji politiki lahko Zed. države in Rusija z enotnimi nameni ogromno pomagajo k mednarodnemu miru in k ukrotitvi razbrzdanega japonskega militarizma.

V Tokiu so se ugodne posledice priznanja takoj začutile. Japonski militaristi so se čisto udali misli, da mora Japonska okupirati vzhodno Sibirijo in v ta namen prodirajo v Mandžuriji ob sibirski meji čimdalje v notranjost severne Azije. Rusija je na spopad z Japonsko sicer pripravljena, toda vojne si ne želi z nobeno

deželo. Vojna uničuje bogastva, sovjetska Rusija pa si jih bi rada gradila in jih gradi.

Zed. države na drugi strani nimajo sicer interesa braniti Rusijo zaradi Rusije, toda povečevanje in jačanje Japonske jim ni prav nič ljubo, kajti japonski imperializem s svojim navalizmom je ameriškega v Aziji najnevarnejši tekmeec. V kolikor bo ameriška vlada v mejah prijateljstva mogla, bo podprla sovjetov prizadevanjih, da se ustvari na daljnem vzhodu mirne odnose.

Če bosta obe vladi pametni, lahko blažilo vplivati na razdražene duhove tudi v Evropi, kjer je opasnost vojne v zraku. Zadnja svetovna vojna ni koristila nikomur. Zato si je sovjetska Unija prav nič ne želi, kljub trditvi komunistov, da bi nova svetovna vojna pomenila končni krah kapitalizma in svetovno revolucijo.

Litvinov je baje ameriški vladi obljubil, da bo Rusija dala tej deželi razne koncesije, seveda v izmeni za koncesije, ki jih bi dala ta dežela Rusiji. Obljubil je, da bodo imeli Američani v Rusiji popolno svobodo izvrševati bogoslužje po svojem običaju. To je sicer neumna zahteva in prav tako je nespametna tudi obljuba. Američani so pač hinavski in veliko porajajo na zunanjo pobožnost.

Obe deželi sta si vzajemno obljubili spoštovati ustanove druga drugi, in zato se Rusija zavezuje, da ne bo podpisala nikakega gibanja v Ameriki, ki ima namen, ali bi imelo namen strmoglaviti ameriško vlado in ameriške institucije s silo. Enako so obljubile Zed. države Rusiji.

Sovjetska Unija se vedno bolj oklepa mirne, praktične politike, kar bo imelo usodne posledice za tretjo internacionalno. Če hoče Rusija živeti z deželami v prijateljskih odnosih, tedaj njena komunistična internacionala, kar v bistvu pomeni rusko komunistično stranko, ne bo smela vpriparjati stavk, izgrediv in demonstracij v Zed. državah, ali kjerkoli drugje.

Za ameriškega poslanika v Moskvo je imenovan C. Bullitt, za sovjetskega poslanika v Washington pa je delegiran Aleksander Trojanovski.

LITVINOV JE VSPEL V SVOJI NALOGI

Predsednik Roosevelt je dne 17. nov. sporočil, da so Zed. države po 15. letih Rusijo zopet priznale. Razlika je le, da so prej imele diplomatske odnose s carjevo Rusijo, zdaj pa z U. S. S. R., kajti ime "Rusija" uradno ni več v rabi. Desno na vrhu je Maksim Litvinov ob svojem prihodu na pogajanja v to deželo. Na levi, Litvinov na vlaku proti Washingtonu. Na desni spodaj, Litvinov od blizu.

BOJ TRGOVSKE KOMORE V volilnem boju na Španskem zmagali konservativci

Velika skupina reakcionar-nih kapitalistov, ki dominirajo v Ameriški trgovski komori, je šla odpravo v boj proti Rooseveltovim ekonomskim načrtom. V svoji propagandi trdijo, da ni vlada businessu še nič pomagala, pač pa se u-polno svobodo izvrševati bogoslužje po svojem običaju. To je sicer neumna zahteva in prav tako je nespametna tudi obljuba. Američani so pač hinavski in veliko porajajo na zunanjo pobožnost.

Obe deželi sta si vzajemno obljubili spoštovati ustanove druga drugi, in zato se Rusija zavezuje, da ne bo podpisala nikakega gibanja v Ameriki, ki ima namen, ali bi imelo namen strmoglaviti ameriško vlado in ameriške institucije s silo. Enako so obljubile Zed. države Rusiji.

Sovjetska Unija se vedno bolj oklepa mirne, praktične politike, kar bo imelo usodne posledice za tretjo internacionalno. Če hoče Rusija živeti z deželami v prijateljskih odnosih, tedaj njena komunistična internacionala, kar v bistvu pomeni rusko komunistično stranko, ne bo smela vpriparjati stavk, izgrediv in demonstracij v Zed. državah, ali kjerkoli drugje.

Za ameriškega poslanika v Moskvo je imenovan C. Bullitt, za sovjetskega poslanika v Washington pa je delegiran Aleksander Trojanovski.

izkušnjam niso v tej krizi prav nič naučili in tišče v raz-mere, kakršne so bile do 4. marca.

Mnogi kapitalisti pritiskajo na Roosevelta z zahtevo, da naj stabilizira ameriški dolar. Sedanja nestalnost ameriške denarne enote jim je, po njihovem zatrdilu, — v mednarodni trgovini zelo v kvar. Izgleda, da se Roosevelt ne misli podati ne enim ne drugim. Nadaljeval bo s svojimi pravljiniki in manipuliral bo z dolarjem, v nadi, da na ta način dvigne cene potrebščinam do višine, ki so jo imele l. 1926.

Ves boj ima tudi politično ozadje. Prihodnje leto bodo kongresne volitve, v katerih bo republikanska stranka skušala iztrgati večino demokratom. Zato republikanski kongresniki in senatorji govore po radiu in na shodih, da je Rooseveltova NRA popoln polom, in da bi bila industrija veliko na boljšem, če je vlada ne bi nadlegovala s svojimi regulacijami, ki so ji le v oviro.

Republikanci bi kajpada ne smeli demokratom ničesar očiti, ker prav tako niso nič dosegli v boju proti krizi, kakor demokrati. Demokrati vsaj poskušajo. Uspeli pa ne bodo ne eni ne drugi, kajti republikanci hočejo svoboden, neoviran kapitalizem, pa četudi utone v lastnem blatu, demokrati ga pa skušajo obvarovati in rešiti propada z ekonomskimi reformami, ki se ne bodo obnesle.

Zlata rezerva v USSR

Sovjetska Rusija ima v svoji rezervi za \$416,368,000 zlata, računano po zlati valuti dolarja, ki jo je imel do ukinitve zlatega standarda. Zdaj bi Rusija lahko dobila za ome-njeno zlato nad tretjino dolarjev več, ker je dolar vreden v zlatu le še okrog 65c stare cene.

DELAVCI ZMOTI DRAGO PLAČUJEJO

DELAVCI, ki mislijo, da jih pripadanje v eno ali drugo kapitalistično stranko ničesar ne stane, so v veliki zmoti. Tisti, ki pravijo, da nočejo v socialistični klub, ker je treba v njemu plačevati članarino, medtem ko so pri demokratih ali republikancih lahko ne da bi jih kaj stalo, se ne zavedajo, da je članarina, ki jo plačujejo strankama kapitalizma zelo visoka. Kdor misli, da je pivo, jestvine in drugo, kar mu nudijo demokrati ali republikanci na svojih zabavah res zastoj, zelo slabo razume gospodarski sistem in pa ustroj kapitalistične politike.

Člani socialistične stranke morajo plačevati članarino. Delavcem, ki se prištevajo k demokratom ali republikancem, je ni treba. Tako mislijo.

Resnica je, da prispevajo vsak cent katerikoli kapitalistični stranki le delavci in njihče drugi. Pet ali deset milijonov dolarjev, včasih celo dvajset milijonov dolarjev, kolikor potrešita kapitalistični stranki samo v predsedniški volilni kampanji, je denar, izžet iz delavčeve produktivne sile. Namesto, da bi mu kompanije dale boljšo plačo, rajše trošijo milijone za propagando, ki zaslepljuje ljudstvo.

To so direktni stroški, ki jih plačujejo delavci za svoje zmotno pripadanje strankama kapitalizma.

Se veliko ogromnejši so indirektni stroški, ki jih plačujejo zaradi službovanja kapitalistični politiki.

Kriza na primer. Panika, ki je udarila ameriške delavce kakor še nobena doslej. Če bi delavci ne glasovali za demokrate in republikance, nego za socialiste, se bi obvarovali vsega tega gorja in ne jim bi bilo treba živeti v pomanjkanju v najbogatejši deželi na svetu.

Če bi delavci ne podpirali stranki, ki sta braniteljici sistema izkoriščanja, bi ne bilo treba stotinam in tisočim delavcev v samomore. Nihče ne bi imel vzroka končati si življenje zato, da se ubrani agonije pomahkanja, kajti pomanjkanja ne bi bilo.

Če bi delavci hoteli, bi imeli v tovarnah in v rudnikih najboljše varnostne naprave in število nesreč se bi temeljično omejilo.

Ako bi ljudstvo znalo pametno preudariti programe kandidatov in njihovih strank, bi bilo demokratske in republikanske stranke že konec. Tako pa glasujejo delavci za kandidate istih strank, proti katerim se bore, kadar stavkajo.

Kadar je poslana policija proti stavkarjem, stanje to mnogo denarja. Prispevajo ga delavci indirektno. In ker delavci glasujejo naprej in naprej za kapitalistične župane in druge kandidate, so si edino sami krivi za vse, kar jih tepe.

Stroški, ki jih imajo delavci s kapitalističnimi strankami, znašajo milijarde. Ako bi pripadali socialistični stranki, jih bi stalo veliko manj, vrhutega pa bi bili v organizaciji, v kateri nihče ne prodaja prepričanja.

Nestalno delo, znižane plače, nezadostna podpora v ne-zgodah — vse to je davek, ki ga plačujejo delavci kapitalističnim strankama ne da se bi večina tega zavedala.

To mora nehati. In prestalo bo, kadar delavci neha-jo verovati, da jih glasovanje za demokrate ali republikance ničesar ne stane.

V socialističnih klubih mora vsakdo plačevati članarino, razen brezposelni, toda je malenkostna v primeri z indirektno članarino, ki jo plačuje ameriško delavstvo strankama korupcije. Kapitalisti ne potrebujejo ničesar od svojega zaslužka, zato, ker nič ne zaslužijo. Brez njih bi se obrat industrije vršil prav tako, magari če ta hip izginejo, medtem ko se brez delavcev ne bi mogli. Ker pa delavci v svoji zaslepljenosti hočejo trote, katerim kupičijo milijardna bogastva, in glasujejo za njihove stranke, imamo paniko. Vse delavsko in kmečko ljudstvo je v krizi, in to je članarina, ki jo plačuje za svojo zmoto.

Plače v Hollywoodu

V Hollywoodu in Los Angelesu je skoroda večji odstotek brezposelnih kakor v kakem drugem velikem mestu. To so brezposelni, ki so le tu in tam zaposleni v filmski industriji.

Poleg filmskega proletarijata pa je nekaj zvezd, katerim plačujejo po kneževsko. Al Jolson dobi pol milijona dolarjev plače za vsak film, v katerem igra.

Isto toliko John McCormick. Greta Garbo \$400,000. Will Rogers \$125,000 za vsak film. Igra povprečno v treh na leto. Richard Barthelme \$175,000 za vsak film; igra v okrog treh na leto. Ruth Chatterton so plačali \$675,000 za dve leti dela. Štirje bratje Marx dobivajo \$200,000 od vsakega filma, v katerem nastopijo, in de-ležni so tudi provizije. George Arliss ima \$60,000 od filma in provizijo. Na teden dobivajo Maurice Chevalier \$10,000; Jannette Gaynor \$4,000; Ann Harding \$7,000; Joan Bennet \$7,500 itd.

Eddiju Kantorju plačajo \$75,000 od vsakega filma, v katerem igra. Direktorja Ernst Lubitsch in Von Sternberg imata po \$100,000 od vsakega filma, ki ga režirata. Poleg teh jih je še cela vrsta, ki imajo od enega tisoča na teden pa do \$100,000 na leto in glavni magnetje še celo mnogo več. Igralci, ki izvrše v filmskih igrah največ dela, vse res naporene posle in največ igranja, pa dobe po par dolarjev za nastop, drugi pa povprečno niti \$20 na teden. Vlada v Washingtonu je namignila, da ji tako visoke plače niso všeč in da naj tudi v Hollywoodu skušajo to krivično razmerje odpraviti in ga vsoglasiti s smernicami "new deala". Pa so se prizadeti oglasili, da talent je talent in da Washington ni kompetenten odločati in presoati, koliko je vreden talent. Toda med temi "talentiranci" je veliko več domisljivosti, "pulla" in intrigranja, kakor pa talenta.

Jeklenost prepričanja

Resnično prepričan socialist ostane zvest svojemu gibanju in svojim načelom do svojega konca.

NERVOZNOST MUSSOLINIJA

V Italiji ni proti Mussolinijevemu režimu nikake opozicije. Vsaj tako trdi Mussolini sam. V ječah v Italiji in na otoku Lipari pa je stotine političnih jetnikov. In depeša iz Rima z dne 10. nov. poroča, da je bilo omenjenega dne pred izjemnim tribunalom obsojenih 13 Italijanov, večinoma iz severne Italije, ker so

pripadali stranki, katere zakon ne dovoljuje.

To je vse kratko poročilce, ki ga je cenzura v Rimu dovolila, ki pa veliko pove. Pove na primer, da v Italiji še obstoje tajne organizacije, in da imajo te organizacije ali stranke člane, ki zanje delujejo kljub zakonu, ki določa za take prestopke celo smrtno kazen s salvo v hrbet.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Društva, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Blažilne novice

Najbolj razveseljuje novice v teh časih so tiste, ki pripovedujejo, da bo Roosevelt najel štiri milijone delavcev. In da jih bo najel ta ali oni župan 5,000, ali 10,000; in da jih najame governer te države 45,000, in governor one države 70,000.

Samo, če bi obetanja res izvršili! Štiri milijone — pravijo — so jih letos že najeli. Še štiri milijone do konca novembra, kakor zatrjujejo, pa bo problem brezposelnosti na poti rešitve.

Zal, da delavci še nič ne vedo o najemanju v tako visokih številkah. Res, da jih tu in tam povabijo na stotine, in tudi v tisočih "na delo", toda le v toliko, da si odslužijo tisto, kar jim bi družba morala — hočeš nočeš — itak dati za preživljanje.

Dokler bodo najemali delavce le zato, da si prislužijo za borno hrano — bo kriza in panika. Delo za odsluženje "miloščine" ni tako delo, ki bi ga mogel človek izvrševati samozavestno in s ponosom. On ve, da je najet zato, ker gospodje na vladi nočejo, da bi dobival hrano brez da bi jo plačal. Zato je povabljen, da naj pomaga pri tem ali onem javnem delu toliko in toliko ur na teden.

Milijoni brezposelnih nočejo take zaposlitve, toda se ji ne odrečejo, ker sila kola lomi. Kar brezposelni v resnici žele, je delo, ki jim ne bi bilo dano v imenu miloščine. Zato jim novice o zaposlenju milijonov v takih okoliščinah ne morejo biti v uteho. Sistem, ki ponižuje nezaposlene delavce ter njihove družine na stopnjo beračev, mora biti odpravljen.

Cerkev in fašizem

Nemški in italijanski fašizem se opirata na cerkev. Nemški ustvarja svojo narodno luteransko cerkev, ki naj bi za svoje "sveto pismo" imela legende starih tevtonov namesto židovskega starega testamenta, ki si ga je prisvojilo tudi krščanstvo.

Mussolini v Italiji je vpsolil katoliško cerkev in njeno duhovščino za svoje namene. Brez njenega sodelovanja ne bi mogel dolgo vladati, kajti vpliv duhovščine na praznovno ljudstvo je ogromen.

Hitler, ki je sicer katoličan, istotako njegov podkancelar Papen, ni pri volji deliti oblasti v Nemčiji s papežem v Rimu. Mussoliniju je to enostavno, kajti papež je Italijan in v papeževem kabinetu so sami Italijani.

Fašizem v Nemčiji se mora opreti v interesu vsenemštva le na nemško narodno cerkev.

Velik del protestantske duhovščine je za novo "reformacijo", ki naj očisti cerkev zmotnih navkov židovske biblije in se opri me "veliko boljše" staronemške mitologije — ki pa je prav tako zmotna in legendarna. Toda je nemška — in to je vse, kar danes šteje v tretjem rajhu.

Tudi Dollfussov fašizem v Avstriji si postavlja temelj — kakor Mussolinijev — na Petrovo skalo. V svojem govoru 5. novembra je diktator Dollfus med drugim izjavil, da bo Avstrija preurejena iz temelja na strogo krščanski podlagi, kar pomeni, da ne bo ne kapitalistična, ne liberalna, ne socialistična, ampak krščanska.

To so bile seveda prazne besede, kajti fašizem ni nič drugega kakor zavarovalnica kapitalistične družbe, pa čeprav se v Italiji in v Avstriji odeva s papeževim apostolskim krščanstvom, in v Nemčiji s staro tevtonsko mitologijo. Fašizem je fašizem, pa naj ga kdo barva s takim ali z drugačnim krščanstvom.

Kdo je najbolj "delavski"?

Wilhelm Reichardt, tajnik fašistične "Delavske fronte" v Nemčiji, v kateri morajo biti sedaj vse unije, je dejal, da nobena država na svetu ne stori toliko za organiziranje delavcev, kakor Nemčija. To je konstatiral v odgovor kritikom v inozemstvu, ki po pravici trdijo, da unije v Nemčiji niso svobodne nego le orodje v rokah Hitlerjeve vlade.

ZELEZNICE V RESNEM KONKURENČNEM BOJU

Železnice, ki mnogo let niso uvajale drugih izboljšav kot večje in močnejše lokomotive, se prolih par let resno ukvarjajo s problemom, kako ustaviti prodiranje avtobusov ter truckov v njihov business. Zdej železnice

eksperimentirajo z lahimi potniškimi vagoni, ki dosežajo hitrico do 90 milj na uro. Na sliki sta dva mala "avto-vagona". Kupila ju je North Western železnica, ki obljubuje iz več sličnih voz.

Pristranska razsodba o debati v Chicagu. — Naša resolucija

Detroit, Mich. — V soboto 28. oktobra so v Chicagu debatirali člani mladinskih skupin kluba št. 114 v Detroitu in kluba št. 1 v Chicagu. Nisem imel prilike slišati debato, da si bi jo bil rad. Iz poročila v Proletarcu in Prosveti pa sem opazil, da je bila razsodba sodnikov, ki so razsodili, katera stran je zmagala, jako pristranska in v škodo mladinskemu odseku kluba št. 114. Člani kluba št. 1 in eksekutivne ne bi bili smeli vzeti mesta sodnikov, kajti to bi moral biti popolnoma nevtralni ljudje, ali pa naj bi odločili o zmagi ali porazu vsi navzoči z glasovanjem. Meni ni, kdo dobi priznanje, sem pa vedno za pravično in nepristransko razsodbo.

Dan pozneje se je vršila slavnost 30-letnice kluba št. 1. To je bila triumfalna proslava. Delo teh naših pionirjev in tega kluba je nam vsem v ponos. Sodrugi, vaše delo je bilo uspeh! Naprej po poti, ki ste si jo začrtali!

Kluba št. 114 in 115 v Detroitu sta sprožila s posebno resolucijo vprašanje, ali je nam JSZ še potrebna ali ne. Eksekutiva je vedela o tej resoluciji še predno je bila spisana, nakar je odbor Zveze dvignil veliko nepotrebnega prahu in celo vsebino resolucije napačno tolmačil, česar ne bi bil smel, in poleg pa še pisati, da odbor ni vedel, kaj je podpisal. Vprašam vas, kot sodrugi, ali ste vi čisto brez napak? Ali se vam nikdar ne vrine kakšna nepričakovana pomota?

Da nas bodo sodrugi in čitatelji pravilno razumeli: Naš namen ni razdirati stranke, nego mi le želimo pronajti, kako je čimbolje pojačati, in kako vršiti naše delo, da bodo rezultati čimboljši. Naš namen je torej kakor zmerom okrepiti socialistično gibanje, pa naj počne reakcija kar hoče. Naše teorije moramo predukratiti, ker vsakdo lahko vidi, da današnje teorije niso več praktične, in morali smo spremeniti taktiko, čeravno neradi, toda potreba nas bo prisilila v to.

Ako ta ali oni klub predloži kaj novega, je to vendar pravilno in na mestu. Mi vsi pa moramo biti toliko demokratični, da priznamo vsem enake pravice.

Kluba v Detroitu sta torej predložila nekaj novega na dnevni red, da članstvo lahko razpravlja o sugestiji. Mi ne diktiramo, da se mora vsakdo strinjati z našo propozicijo. Mi hočemo izvedeti mnenje večine in kar bo večina odločila, s tem se bomo strinjali tudi mi.

Eksekutiva nas kliče sedaj na debato. Ne trdim, da ni potrebna, sem pa siguran, da debata ni na mestu, dokler se ne čuje mnenje večine članstva.

Lahko je nas pozivati na debato, ker se naša eksekutiva dobro zaveda, da imajo dobre moči v tem delu. Ali ne bi bilo bolj sodružno, da se o vprašanju otvori razprava in odloči naj večina?

Jaz sem se strinjal s to re-

solucijo, (1), ker sem videl, da naši sodrugi na prošli konvenciji SNPJ niso bili edini in niso nastopili kot organizirana enota, pač pa so si stali nasproti drug drugemu v važnih vprašanjih, na pr. v vprašanju posojil na posetva članom in se potegovali za vladne bonde. (2.) In zato, ker sodrugi niso bili edini, so prišli na površje faktorji, kateri so za jednoto storili zelo malo dobrega. (3.) JSZ potrebuje dobre dopisovalce, katerih nam vedno primanjkuje, kajti redki so, ki so naprednega mišljenja in razredno zavedni. Imeli smo edino sodružico, kateri je treba priznati, da je napisala veliko dobrega in podučnega, posebno za ženske. To je bila SODRUŽICA KRASNA. Kaj je bil za en vzrok, da se jo je izključilo iz stranke? Ako bi bila dana s. Krasni prilika, da se zagovarja pred vsem članstvom, sem siguran, da bi bila sodružica Krasna še danes med nami in bi tudi svoje napake lahko popravila in še marsikaj dobrega napisala za socialistično stranko.

Ko sem se poglubil v vse to in uvidel, da ni prave slege in ne prave fronte proti današnjemu sistemu, vidim, da je treba nekaj storiti in se boljše strniti skupaj, da dobimo več energije. To je vse moje mišljenje glede resolucije in upam, da celo zadevo rešimo v prid stranki ter delavstvu v splošnem.

Vaš borec za delavske pravice, Anton Jurca, član kluba št. 114.

(Opomba ur.— Kar se tiče razsodbe o debati, naj odgovore prizadeti.

Izvajanja s. Jurce v njegovem argumentiranju za detroitsko resolucijo so zelo konfuzna in razpravo le poslabšavajo. Čemu ne bi detroitska kluba rajše skupno in uradno navedla svoje razloge v prid resolucije, kakor so na pr. podale uradne izjave konference JSZ in nekateri klubi?

In še boljše: Če kluba hoče izvesti mnenje večine, kakor zahteva sodrug Jurca, mar ne bi bilo najpametneje predložiti resolucijo v obliki iniciative v smislu pravil JSZ?

V dopisu je precej insinuiranj, ki so brez podlage. Ni prav, in ne koristno, ako človek stresa svojo nejevoljo na stvari, ki mu niso ničesar zaskrivile.

Eksekutiva ni odrekla in ne odreka enakih pravic nobenemu klubu. To s. dopisnik lahko ve.

Dalje, resolucija nima absolutno nikakih stikov s teorijami in taktiko soc. gibanja, kakor zmotno prikazuje s. Jurca. Edino vprašanje je: Ali naj JSZ še obstoji? Ali naj se jo razpusti in članstvo pa prestopi direktno k soc. stranki? — To je ves smisel detroitske resolucije, in če sodrugi v kluboma št. 114 in 115 vztrajajo pri nji, naj jo predlože članstvu na referendum.

Spori med tistimi delegati, ki so tudi člani soc. stranke, na prošli konvenciji SNPJ glede investicij in posojil na posetva članom nimajo nič opraviti z vprašanjem ali naj JSZ še obstoji ali ne. Zato

smo nekaj stavkov, ki opisujejo samo vprašanje investicij v SNPJ, iz Jurcovega dopisa izpustili. Ne spadajo sem.

In dalje, če Anna P. Krasna noče biti več članica JSZ, kaj ima to opraviti z vprašanjem, ali je nam JSZ še potrebna ali ne?

Kje je s. Jurca dobil informacije, da je bila A. P. Krasna izključena? Kdaj? Kdo jo je obtožil? Čemu se bi sodrug dopisnik rajše ne informiral, namesto da z neresnico bega člane?

S. Jurca kritizira, ker A. P. Krasni ni bila dana prilika, da se bi bila zagovarjala "pred vsem članstvom". Ali je bila kdaj obtožena? Za pr. stor, da bi se zagovarjala, bodisi sama, ali pa "pred vsem članstvom", ni v Proletarcu nikoli vprašala. Noben dopis ji ni bil odklonjen.

Vse, kar torej trdi s. Jurca o A. P. Krasni, namreč da je bila izključena in da se ji ni dalo priliko zagovora, je neresnica.

Niti ni res, da eksekutiva JSZ poziva kluba v Detroitu na debato.

Zapisnik seje eksekutivne JSZ z dne 6. oktobra, priobčen v Proletarcu 25. oktobra, pravi o tem: "Godina smatra, da bi bila diskuzija pred članstvom v Detroitu koristna, zato predlaga, da naj jih tajnik v to znova urgira. Sprejeto. Sklenjeno, da če pristanejo, bo odposlanec JSZ J. Oven."

Kje je tu govora o kakem pozivanju "na debato"? Eksekutiva je predlagala diskuzijo. V tej diskuziji v Detroitu bi imel vsak član priliko izraziti svoje mnenje, odposlanec JSZ pa bi pojasnjeval delo JSZ v splošnem in utemeljeval stalistične eksekutive. V tem predlogu ni torej ničesar napačnega.

Proletarec ne bo dopisov posameznih članov o resoluciji klubov št. 114 in 115 več priobčeval, ker se je izkazalo, da ničesar ne razčiščajo. Priobčeli pa bomo vse, kar bosta kluba sprejela z ozirom na to resolucijo na seji ter uradno poslala v objavo Proletarcu v smislu pravil JSZ.)

Iz Bridgeporta, O.

Bridgeport, O. — Voltve so minile in že napol pozabljene. Naš sodrug Louis Beznoska je dobil 956 glasov. Kandidiraj je za township trustee. Ni zmagal, niti ni bil zadnji, kajti trije kandidati so dobili manj glasov kakor on. V okrožju našega kluba je glasovanje izpadlo zanj 100 odstotno povoljno, ampak maza so vsa glasovala za mašinske kandidate. Zmagal je kandidat, ki je že pred leti imel ta urad in ga upravljal tako, da bi moral biti v državni ječi, če bi bilo po pravici. Toda ljudstvo se pusti slepti in dokler ne izpregleda, mu je nemogoče pomagati.

Drugi vzrok, da ni zmagal naš sodrug, je, ker je inozemec — "hunky". Ali to nas ne sme plašiti. Pač nismo bili zadosti organizirani za volilni boj, ker če bi bili, bi zmagali. Saj zmagujejo v velikih mestih "hunkeyji" celo za župane, ako se zavzame za njihovo agitacijo "mašina".

Glejmo, da bomo imeli pri prihodnjih volitvah celotno listo, ne samo enega kandidata in pa armado volilcev za njimi.

Delavske razmere pri nas se gibljejo rakovo pot. Je-karna pri Martins Ferry je pričela delavce odpustati. Premogovniki tudi omejujejo obrat, razen par izjem.

Zima je tukaj. Revščina pri mnogih še bolj trdo nabija po vratih.

Ameriški družinski koledar za prihodnje leto bo jako zanimiva knjiga, kakor vidimo iz naznanil. Naš klub jih le-tos naroči za razpečevanje kot po navadi. Vsi v tej okolici boste dobili priliko, da si ga nabavite. Ameriški družinski koledar ima veliko vrednost v vseh oziirih.

Prireditel kluba št. 11 v soboto 11. nov. je sijajno izpadla. Sporeda ne bom omenjal, ker je pol moje družine sodelovalo v njemu, zato prepustim kritiko drugim. Omenim pa lahko razpoloženje velike večine udeležencev, ki so rekli, da tako lepega in vselega večera še niso imeli. Godba bratov Tušek jim je izredno ugajala. Pripravljenemu klubovemu odboru je vsega zmanjkalo, toliko je bilo ljudi — in odjemalcev.

V imenu kluba hvala posetnikom, M. Tušek, sodrugom in somišljenikom iz naselbin Piney Fork, Bannock, Windsor Heights, Barton, Lafayette in seveda našemu domačemu občinstvu.

Bližajo se volitve uradnikov v klubov odbor. Dolžnost članstva je, da pride na sejo ter izvoli uradnike po volji večine. Prihajajte na sejo, sodelujte pri klubovem delu, pa boste lahko rekli, da vršite svojo dolžnost, kot zavdni delavci in kot člani socialistične organizacije.

Joseph Snoy.

INTRIGE VELEKAPITALA NA KUBI

Kuba, ki je vrgla diktatorja, kateri je služil ameriškim kapitalistom, še ni dobila miru. Privatni interesi v tej deželi, ki imajo na Kubi "investiranega" okrog milijardo dolarjev, intrigirajo. Pri tem imajo vso podporo ameriškega poslanika in s tem ameriške vlade. Wall Street hoče na Kubi vladati, ki bo njemu po volji. Zato oborožuje "nezadovoljence", ki hočejo vrči režim predsednika San Martina, da si je dobil med ljudstvom največ opore. V eni teh revolucij nedavno je padlo nad 150 ljudi in stotine je bilo ranjenih. "Revolucija" se ni posrečila. Nered na službi ameriškim denarnim intrigantom v dokaz, da je sedanja vlada na Kubi "nestabilna", in zato ne zasluži, da jo bi ameriška vlada priznala. Na sliki so vojniki kubanske vlade.

PO COLORADU

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Pred leti, ko so bile cene srebru, svincu, cinku, bakru in drugim kovinam še precej visoke, je delalo v rudnikih v Coloradu okrog dvajset tisoč delavcev. L. 1932 jih je bilo zaposlenih v coloradeških majnah samo še 4,000, v poletju 1933 pa komaj 3,000.

V boljših letih so v rudnikih v Coloradu izkopali za petdeset milijonov dolarjev kovin na leto, od tega \$30,000,000 v zlatu.

Meseca julija t. l. je osem sto družb, ki lastujejo industrijska podjetja, apeliralo na Rooseveltovo administracijo, da naj dvigne ceno zlata na \$36.17 za unčo, ali celih 16 dolarjev več kot mu je bila cena do ukinitve zlatega standarda in še potem do te jeseni, ko je vlada v Washingtonu sporočila, da bo plačevala \$33 za unčo zlata.

Nikjer se tega niso bolj razveselili kakor v dremajočih rudniških kemпах po zapadu. Ako prodajate kak predmet, katerega morate dati za ne več kot \$20, potem pa mu je cena hipoma dvignjena na \$33, ne da bi vas produkcija stala kaj več, boste gotovo vzradoščeni. Za družbe, ki lastujejo zlate rudnike, pomeni to nad tretjino več dohodkov za isto količino produkcije, plačajo pa delavce danes manj kakor pred krizo.

To, da imate majno, in da je v tej majni ruda, ki vsebuje zlato, še ne pomeni, da imate vrednost. Če vas je stalo \$21, da ste producirali za \$20 zlata, ste imeli izgubo. In če je obrat majne s srebrno rudo stal \$500 na dan, za izkopano srebro pa je dobila le \$400, je naravno, da ni družbi prestajalo drugega kakor prenehati in čakati boljših časov. Za rudnike s precejšnjo količino zlate rude so se boljše časi zdaj vrnili, ne pa še za druge.

Pred 25. leti so plačevali v kovinskih rudnikih v Coloradu od \$2.50 do \$3.50 na dan, in v nekaterih rudnikih tudi več. Za hrano in stanovanje so računale kompanije največ do dolar na dan. Komfortna stanovanja to sicer niso bila, niti ne sanitarna, ampak hrana pa prvovrstna. Delali so vse dneve, v nekaterih rudnikih celo na največje ameriške praznike. Kdor je zaslužil recimo \$3.50 na dan, mu je ostalo po odbitku vsote za hrano in stan več kot pa je znašala na vzvodu dnevna plača zidarjev ali tesarjev. In na zapadu je bila plača rudarjev višja, kakor pa plača kovačev, klerkov in obrtnih delavcev v stavbinski industriji. Med vojno se je to vse spremenilo. Plače rudarjev so šle vsled dražjih se življenjskih potrebščin sicer nekoliko navzgor, toda plače stavbinskih delavcev in mnogih drugih so jih daleč prekosile.

Rudarji po zapadu so se veliko borili, predno so si izvojevali priznanje, da so vredni primernih plač. Potem so si te pridobitve zelo varovali. Ni čuda, da ko so začeli v rudnikih po zapadu iskati delo priseljenci iz Italije, Balkana in Avstrije (Hrvti in Slovenci), so se jih Američani in amerikanizirani škandinavci zelo ustrašili in jih tudi takoj zasovražili. Marsikak Slovenec ali Hrvat je moral pustiti novo dobljeno delo, ker ni mogel prenašati zbadanja in nagajanja sovražnih tovarišev.

Še čez leta, ko so se naši ljudje naučili več ali manj jezika in se prilagodili, so se jih privadili.

V letih 1892—95 se je v državah s kovinskimi rudniki razvila močna organizacija rudarjev, ki je vodila za delavstvo na zapadu zgodovinsko važne boje. Imenovala se je Western Federation of Miners (Zveza rudarjev na zapadu). Sprejemala je za članke delavce, ki so bili zaposleni v kovinskih rudnikih, v rudotopilnicah ter v mlinih za rudo, premogarji pa so tudi na zapadu pripadali U. M. W. of A. Zgodovina unij ameriških delavcev beleži malo organizacij, ki bi bile tako agresivne in radikalno orientirane, kakor je bila Western Federation of Miners. Vodila je nešteto bojev proti izkoriščanju in za priznanje unije, v katerih je nemalokrat odločevala fizična sila. V Idaho, v Coloradu, v Montani in drugod, kjer so kopali rudo, je padlo v staveh veliko delavcev, ker so družbe kaj lahko dobile na pomoč državno milico in v nekaterih slučajih poleg milice tudi federalno vojaštvo. Poleg tega so si večje kompanije najele tudi privatno policijo ter jo oborožile do zob. Kljub tem terorističnim metodam so le malokje uspeli. Tudi če je bila unija poražena, rudarji se niso podali in so potem pri delu vodili svoj odpor in kljubovali. Bossi so jim morali ugoditi, če niso hoteli, da trpi produkcija.

Sele ko so začele družbe privabljati v velikem številu v svoje rudnike Italijane, Hrvate, Srbe, Črnogorce, Grke in tudi Slovence, so dobile v boju proti W. F. of M. boljše pozicije. Unija je sicer skušala te ljudi pridobiti in so večinoma res pristopili brez odpora, toda njihove življenске zahteve so bile nizke in vrhutega se je med njimi uvedla grda navada, da so delo, ki se ga je v rudnikih dobilo vsled boljših plač izredno težko, kupovali. Bosse so napajali in jim kupovali darila.

Slovence, Hrvate, Srbe in Črnogorce so na zapadu zvali na kratko vse skupaj za "Austrians" (istotako v nekaterih krajih na osrednjem zapadu in severozapadu, na pr. v Calumetu, Mch., in v Jolietu, Ill.). Na zapadu, pa tudi v omenjenima krajema, so Jugoslovani še vedno "Avstrijci".

(Dalje prihodnjič.)

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje)

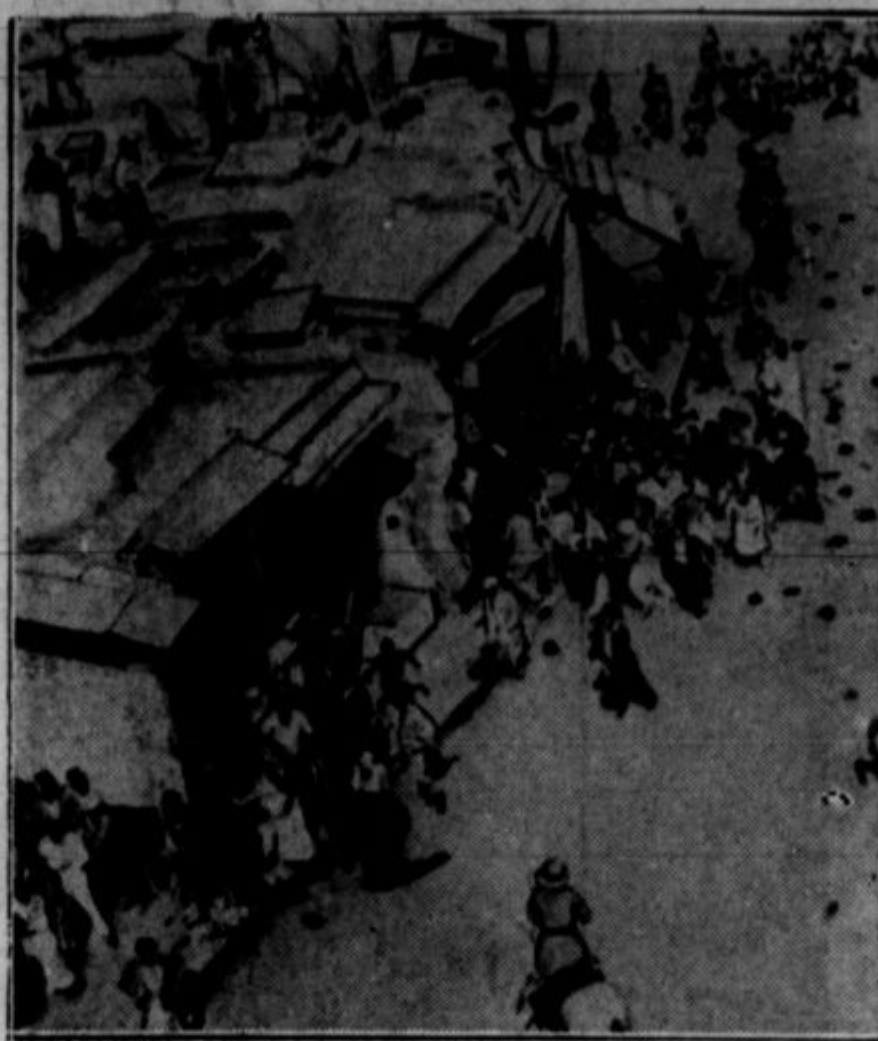
Ta dan je šel Pierre zvečer, ko se je že popolnoma zmrčilo, na tibersko nabrežje pred palačo Bocanera, da bi tam prebil uro. Tukaj so se lahko zbirale misli, v tej čudoviti samoti, ki jo je silno ljubil, čeprav je Viktorina trdila, da kraj ni varen. In zares, kadar je noč tako črna kakor nocojsnja, ni imel noben razbojniški brlog bolj tragične okolice. Nikjer se ni prikazal živ krst, nikjer ni bilo čuti človeške duše; na desni, na levi, povsod tišina, tema, praznosta. Plot, ki je od vseh strani obdajal ogromno, zapuščenno tesališče, je celo psom branil prehod. Na vogalu v temo pogreznjene palače je plinka luč, ki je vsled naspavanja prišla mnogo niže kakor prej, osvetljavala grapavo nabrežje s slabotno svetlobo; okrog ležeče gradivo, kupi opeke in kamena so bili videti kakor velike, nedoločene sence. Na desni se je svetilo na mostu S. Giovanni de Fiorentini in za okni bolnišnice sv. Duha nekoliko luči. Na levi, v nedoločnem ozadju reke, so se potapljali in izginjali oddaljeni kraji. Nasproti je ležalo Trastevere; hiše na strmih bregu, kjer je le medla luč rumeno osvetljevala nekoliko šip, so bile videti kakor blede, nerazločni fantomi. Dalje pa je le temna proga označevala Janikul, kjer se je iz svetilk kakšnega šetališča zableščal trikot zvezd. Ali zlasti Tibera je močno mikala Pierro, kakaj ob tej nočni uri se je kazala v črnem veličanstvu. Dolgo je ostal naslonjen na kamnitno ograjo in je gledal minuto za minuto, kako teče med novim zidovjem, ki dobiva po noči črno, strahovito sliko kakor za velikane zgrajena ječa. Dokler so se v nasprotnih hišah svetile luči, je lahko videl, kako se vale težke množine vode mimo in se bleskečejo v počasnih refleksih, ki dajejo s svojo grozo vodi nekakšno skrivnostno življenje. Brez konca in kraja je sanjaval o vsej slavni preteklosti te reke in večkrat si je poklical v spomin legendo, ki trdi, da so v blatu njene struge zakopana silna bogastva. Kadarkoli so barbari vdrl v mesto, zlasti ko so plenili Rim, je prebivalstvo baje pomotalo zaklade hramov in palač vanjo, da jih reši pred zmagovalci. Te zlate grude, ki trepečejo tu doli v neprozorni vodi — ali ni to sedmeroročni lesteneč, ki ga je Tit prinesel s seboj iz Jeruzalema? In te belkaste oblike — ali niso to stebri in kipi? In ta globoka vodna bleščoba — ali ni to kup dragocenih bokalov, vaz, z biserjem posutih dragocenosti? Kakšne dragocenosti so v skritem življenju teh zakladov, ki spe baje mnogo stoletij tam doli! In kakšno upanje na obogatitve in na vstajenje naroda se združuje v upanjem na čudovite najdbe, ki bi se odkrile v Tiberi, če bi se danes ali jutri izsušila in prebrskala! Morda leži tukaj sreča Rima. Ali v tej črnotemni noči je mislil Pierre,

sloneč ob ograji, le na strogo resničnost. Nadaljeval je, kar je bil razmišljal podnevu in vpricho te mrtve vode je prišel do sklepa, da je velika nesreča mlade Italije ta, da so izbrali Rim za moderno glavno mesto. Ta izvolitev je bila neizogibna, ker je bil Rim stari gospodar sveta in ker mu je bila obljubljena večnost, pa bi bilo narodno edinstvo vedno nemogoče brez njega. Odločitev je bila zato rešila; zakaj brez Rima ni moglo biti Italije, in zdaj je bilo, kakor da z Rimom ne more postati Italija. Oj, kakšen zlovesči glas ima ta reka ponoči! Nikjer ni videti čolna, nobenega vzdrhtenja trgovskega in industrijskega delovanja onih voda, ki dovajajo življenje srcem velikih mest! Brez dvoma so bili napravljeni načrti velikih del; Rim je imel postati morsk luč, struga se je imela tako poglobiti, da bi velike ladje lahko prihajale do Aventina. Ali to so bile le utvare. A drugi vzrok agonije, rimska Kampanja, smrtna puščava, po kateri teče mrtva reka in ki obdaja Rim z neplodnim pasom? Govorili so pač, da bi jo drenirali, nasadili, in brezuspešno so se pripravili, če je bila plodovita v času Rimljanov; vsekakor je ostal Rim sredi svojega ogromnega pokopališča kakor mesto nekdanosti, ki ga loči ta step za večne čase od modernega sveta. Geografski vzroki, ki so mu nekdanj dali gospodstvo nad vsem znanim svetom, so izginili. Središče civilizacije se je zopet premaknilo; močni narodi so si razdelili sredozemno morje. Vse vodi v Milan, v mesto trgovine in industrije, Rim pa je poslej le prehodna točka. Tudi najhrabrejši trud izza petindvajsetih let ga ni mogel zdramiti iz nepremagljivega spanja. Glavno mesto, ki so ga hoteli vse prenačrtovati iz nič, je obtičalo v bedi in je potegnilo skoraj ves narod s seboj. Novi prišleci, vlada, zbornice, uradniki se nastanijo tukaj le začasno, pa zbeže ob prvi vročini, da se ognejo smrtonosnemu podnebu; to se godi v takem obsegu, da se zapirajo trgovine in hoteli, da se izprazni ulice in sprehajališča, ker si mesto ni pridobilo pravega življenja, pa se pogrezne zopet v smrt, čim ga zapusti njegovo umetno življenje. In tako čaka vse v tem mestu, ki je glavno mesto le za parado, kjer se prebivalstvo ne množi in ne manjša, kjer bi bilo treba novega nagona denarja in ljudi, da bi se dogradila in obljubila ogromna, nepotrebna poslopja novih okrajev. In če je res, da zvezeta jutranji dan vedno iz prahu preteklosti, se mora upati po sili. Toda niso li tla izžrpana? Ali se ni za vedno izsušil sok, ki ustvarja zdrava bitja, močne narode?

Temnilo se je bolj in bolj, in nasproti v Trasteveru so ugašale luči. Pierre, ves obupan, se je še dolgo nagibal preko črnih voda. Noč je bila kakor brezno; v globoki temi na Janikulu ni ostalo nič drugega kakor troje daljnih plinskih luči, zvezdni trikot. Noben odsev se ni več dotaknil Tibere z zlatim drhtenjem; noben odsev ni več dvignil tragične vizije bajeslovnih bogastev na njenem dnu; končana je bila legenda, nič več ni bilo zlatega, sedmoročnega lestence, zlatih vaz, zlatih dragocenosti, ni več teh sanj o starem zakladu, ki se je pogreznil v noč kakor vsa stara rimska slava.

(Dalje prihodnjic.)

VELIKI BOJI PROTI ŽIDOM

Hitlerjeva Nemčija ni edina, ki ne mara židov. Enakega mnenja so Arabci v Palestini. Sveta dežela je prvotna domovina hebrejcev, in zdaj se iz raznih dežel vračajo v rojstni kraj svojih pradedov, največ iz Nemčije. Arabcem je to silno neljubo in hočejo priseljence židov ustaviti s silo. Nad Palestino ima mandat Velika Britanija, ki protektira žide in skrbi, da bi bil red v sveti deželi. Najhujše demonstracije Arabcev so se vrstile zadnjič v Jaffi. Na sliki jih vidite na begu. Razgnala jih je angleška policija.

št. 114. Delal je na stvari več mesecev, da je prevel besedilo in ga komponiral za vprizoritev na našem odru. Note je spisal za 40 pevcev, kar ni malenkost.

Da li bo ta trud dobil priznanje, je pa odvisno od slovenske publike v Detroitu. Ti-

stim, ki jih veseli petje in imajo posluh, toplo priporočam, naj se udeležujejo redno vaj ter se uče, občinstvu v splošnem pa, da stoji zboru ob strani tudi v gmotnem oziru, da bo mogel pokrivati izdatke z vajami in zmagovati druge stroške. — Anton Jurca.

JESENSKI KONCERT

"SAVE"

V NEDELJO 26. NOVEMBRA 1933.

V DVORANI Č. S. P. S.

Chicago, Ill.

Gostuje češki socialistični pevski zbor

"KARL MARX".

PRICETEK OB 3. POPOLDNE

SPORED:

I. DEL:

- a) "Nas veže ljubezen" korač. danskih soc. Mešan zbor
- b) "Naša zvezda", Anton Nedved
- a) "Meglica", M. Bajuk.....Ženski zbor
- b) "Predica", dr. A. Ipavec
- a) "Bledi mesec", F. Vilhar.....Mešan zbor
- b) "Mlatiči", dr. A. Ipavec
- a) "Oj večer je že", Ivan Zorman.
- b) "Brezi", Ivan Zorman
- Duet, Alice Artach, Vinko Žagar.
- Nastop češkega soc. pevskega zbora "Karl Marx".
- "Venček narodnih pesmi", A. Grum.....Mešan zbor

ODMOR.

II. DEL:

- "Zlata kanglica", dr. A. Schwab.....Mešan zbor
- a) "Ko gledam ti v oči", A. Nedved
- b) "Večerna", Bethoven
- c) "Na vasi", dr. A. Schwab
- Kvartet, L. Žele, V. Žagar, A. Medved, A. Garden.
- Nastop češkega soc. pevskega zbora "Karl Marx".
- "Po zimi iz šole", H. Sattner.....Mešan zbor
- a) "Gor čez jezero", M. Hubad.
- b) "Oj dekle kaj s' tak žalostno", dr. A. Schwab.
- Sekstet: Anna Miško, Mary Jugg, Louis Žele, Vinko Žagar, Anton Garden, Anton Medved.
- "Prisega rdeči zastavi", G. A. Uthman.....Mešan zbor

Zborovodja "Save" JACOB MUHA.
Pianistka Mrs. Mary Muha.

Vstopnina v predprodaji 40c, pri blagajni 50c.

Po programu ples in prosta zabava

Igra češki tamburaški zbor "KARL MARX".

ANTON GARDEN:

Nekaj besed o demokraciji

(Nadaljevanje)

Proti parlamentu je s staljša narodne ekonomije in socialne politike moderne družbe največji ugovor to, da je nezmožen za hitro akcijo. Navadno vzame več mesecev za sprejem in uzakonitev važnejše predloge, mnogokrat tudi več let. Situacija se pa v moderni družbi tako hitro spreminja, da ji je kos lahko edino centralizirana vlada, vlada, ki je v rokah manjše skupine odgovornih in sposobnih ljudi. Prav to vprašanje je v veliki meri odgovorno, da ima diktatura toliko zagovornikov na desnici in levi, ni pa to fundamentalni razlog. Fundamentalno vprašanje, ki sili vedno bolj v ospredje, je kdo bo vlada: delavstvo ali buržoazija.

Za delavstvo je drugo fundamentalno vprašanje, kakšne se orientirati v kritični dobi: kako dobiti v roke vlado in jo obdržati, dokler ne izvede svojega programa, to je, prave demokracije. Ne v Italiji in ne v Nemčiji, v dveh važnih državah, se ni znalo orientirati in zato je delavsko gibanje podleglo. To se tiče socialistov in komunistov. Isto se bo zgodilo drugje, če med obema strujama v doglednem času ne pride do ideološke in taktične revizije. In v tem trenutku je, žal, malo izgledov ali upanja. Na eni strani imamo preveč nemarksiističnega marksizma in reformistične neodločnosti, na drugi pa je ruska revolucija prevelika pasiva za mednarodno delavstvo, in v precejšnji meri tudi za rusko.

Bolj ko leta tečejo, bolj je jasno, da delavstvo ne bo doseglo socialnega preobrata z ruskim receptom. Omenil sem že, da mora biti delavstvo pripravljeno tudi na diktaturo, ker drugače lahko v kritični uri podleže. V agitaciji in pripravljanju za prevzete vlade se mora pa zavedati, da se bo te poti poslužilo le, če bo v to prisiljeno, ne pa z naglašanjem in oznanjanjem proletarske diktature provocirati reakcijo, da s silo zatre delavsko gibanje.

Naj k zaključku naglasim, da bo delavstvo postalo veliko večji in končno prevladajoči orjak, ki bo kos buržoaziji, pa bilo to v parlamentarnih ali pa fašističnih ali napol fašističnih deželah, če se zopet oklene stoletnega klica po svobodi, enakopravnosti in pravi demokraciji. Hitler ni zbral svojih kohort pod praporom srednjeveškega barbarizma, pač pa si je osvojil socialistični program, vsaj v agitacijske svrhe, ter ga prikožil v "narodni socializem" in grmel proti marksizmu. Dollfuss se je poslužil slične taktike, grmel proti nacizmu in marksizmu in proklamiral konec parlamentarizma.

V demokraciji, katero si je prisvojila in perverzizirala buržoazija, ima delavstvo veliko večjo dinamično silo kakor pa v katerem drugem geslu. Če jo je kapitalizem s svojim parlamentarizmom diskreditiral, to ne pomeni, da je demokracija bankrotirala. Pod tem praporom se bo z delavstvom združil veliko prej tudi srednji razred, uradništvo in mali trgovci, ki je kljub Marksovi napovedi o njegovem proletariziranju in propadu močan in odločujoč faktor v vsaki industrijsko razviti državi. Pri tem pa mora delavstvo biti na jasnem, da je prava demokracija antiteza kapitalizma, ne pa njegova dekla ali karikatura. V marksistič-

nem pojmovanju nima ničesar skupnega s parlamentarizmom, ki je dete liberalizma iz 18. in 19. stoletja. Demokracija je le toliko sredstvo, kolikor služi delavstvu za odpravo razredne družbe, njen glavnejši pomen pa je princip, cilj, kateremu se delavstvo ne more odpovedati. (Konec)

Razstava Peruškovih slik v Girardu

Girard, O. — V tukajšnjem Slovenskem domu bo razstava slik slovenskega umetnika G. H. Peruška. Razstava bo odprta 25. nov. od 10. dop. do 10. zvečer in istotako v nedeljo 26. nov. Vse jugoslovansko občinstvo je vabljeno, da se je udeleži. Kdor le more, naj si sliko tudi nabavi, kajti Peruškove slike so v kras in ponos vsakemu stanovanju. Pijače in jestvine bodo udeležencem na razpolago v spodnjih prostorih Slov. doma. — J. Kosin.

Kdor je socialist le v besedah, ni socialist.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave.

Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382

Prstna in okrasna domača jedila

Cene zmerno. Postrežba točna.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

Dr. Andrew Furlan

DENTIST

Phone: Canal 9694
1858 W. CERMAK RD.
CHICAGO, ILL.Office hours:
9-12 A. M.; 1-5 and 6-8 P. M.
Thursday, Friday and Saturday
all day and evenings.
Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Monday, Tuesday and Wed. till
noon. Sun. by appointment only

SODRUGOM IN SIMPATICARJEM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ se vrši vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Zenskega odeska prvi torek ob 8. zvečer. Mladinski angleški odesek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v 3. N. D. Sodrug in sodružice, agitirajte in pridobivajte novih članov in članice kluba ter novih naročnikov Proletarca. V organizaciji in izobražbi je naša moč.

PRISTOFAJTE K

SLOVENSKI NARODNI

PODPORNI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

svojem cilju o pravem času povsod izven vzhodne Rusije.

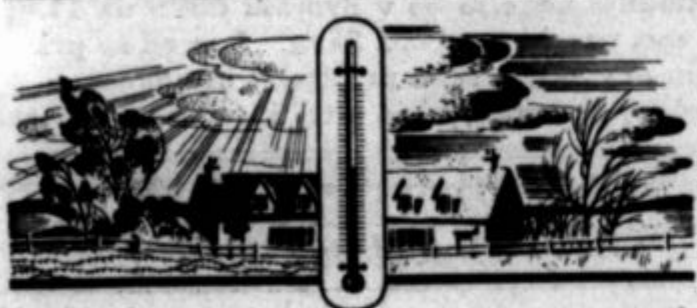
Sprevedniki Cunard linije na BERENGARIJI bodo aranžirali vse potrebno, da bodo potniki kar najhitreje na svojem domu. Vlaki iz Cherbodrga vozijo skozi Pariz, ki je železniško središče evropskega kontinenta. Vozijo v vse kraje v Evropi.

Z BERENGARIJO se pripeljete iz Cherbodrga do Southampton v dobrih treh urah in od tam imate najboljšo zvezo za potovanje na Norveško, Švedsko, Dansko in druge baltične dežele.

BERENGARIJA, BRZOPARNIK CUNARD LINIJE, ODPLUJE 15. DECEMBRA ZA BOŽIČNI IZLET V EVROPO.

Potniki v katerikoli kraj v Evropi so lahko za božično praznovanje doma. Cunardovi sprevedniki bodo spremljali potnike do cilja.

BERENGARIJA, eden izmed največjih parnikov, bo odplula za božični izlet iz New Yorka v petek 15. decembra, in dospela bo v Cherbodrg, Francija, v četrtek 21. dec., kar bo štiri dni pred Božičem. To bo dalo možnost potnikom, da so na

Zrakomer vam pove zakaj rabite električno hladilnico skozi vse leto

LJUDJE, ki mislijo, da v mrzlem vremenu ne potrebujejo hladilnice, naj upoštevajo sledeča dejstva: V Chicagu je izmed 365 dni v letu dobrih 35 dni, na katere se je zaneseti, da so dovolj mrzli, da ohranijo jestvine varne in sveže. Toda kdaj so ti dnevi, ne more nihče vedeti. Jestvine kot sadje, sočivje, mleko, smetana in sir, je treba držati v temperaturi najmanj 32 in ne več kot 50 stopinj Fahrenheit. Na mrzlo vreme se ne morete zanašati, da vam bo ohranilo jestvine, ker ne veste, kdaj pride. V tem nezanesljivem vremenu pa potrebujete bolj ko kdaj električni hladilnik. Oglejte si nove modele električnih hladilnikov v izložbah Electric Shops.

Samo z 12c na dan lahko kupite ta Kelvinator

Prostora in dobro izdelan Kelvinator samo \$99.50 dokler zaloga ne poida. Nabavite si ga čimprej, da ne zamudite prilike

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.
Telephone RANDOLPH 1200, Local 155

4542 Broadway 4331 W. Madison St. 852 W. 63rd St.
3618 Milwaukee Ave. 4834 So. Ashland Ave. 2950 E. 92nd St.
4033 Irving Park Blvd. 3460 So. State St. 11116 So. Michigan Ave.

Za blago kupljeno na obroke je dodati kreditne stroške
FEDERALNI KUPONI Z NAROČILI

KLUBOM IN DRUŠTVOM

KER želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

UPORABLJANJE "DIREKTNE AKCIJE"

Minnesotski governor Olson, ki je bil izsojstvarj izgnani bošse in superintendent voljen na listi farmerske-delavske stranke, ter "okupirali" tovarno. "To je pa že od dejal delavcem v Austinu, Minn., da se sile!" so se zgražali kapitalistični listi. Go-

prav nič ne strinja z njihovim početjem. Zaverer je posredoval, da so delavci prepustili stavkali so v klavnicah Hormelove kompatoarno gopodarjem in pristali v posredniji, kar ni nič izrednega. Izredno pa je, da valno komisijo. Sporna točka so plače.

V nedejo je Savin koncert

Chicago. — Na drugem mestu v Proletarcu je objavljen program jesenskega koncerta zbora Save, ki je pevski odsek kluba št. 1 JSZ. Ako ga preštudirate, vidite, da je vabljen že sam na sebi. Pesmi pa so na papirju mrtve; žive postanejo šele, ko zadone v ubranih glasovih iz grla pevcev ali glasbenih instrumentov.

Lepa pesem človeka oživi in ga zaziblje v neko nepojmljivo bajnost, v deželo lepote, za katero človek stremi podzavestno. In ko to lepoto doživi, se počuti prerobenega, ker je zadostil svojim globokim čustvom, ki razlikujejo človeka od drugih, bolj primitivnih bitij.

Vrata v to bajno deželo bo v nedeljo po svojih zmožnostih odprla naša delavska in delovna Sava. Ne obetamo perfektnosti, kakor jo človek na primer sme pričakovati na koncertih profesionalnih zborov. Sava je amaterski zbor delavcev in delavk, katerim je prirojen dar petja in ki imajo voljo do učenja ter prihajanja k vajam.

Za nekatere pri zboru je slednje večja poštvalnost, ker jih vzame eno uro ali pa še dalj vožnje na cestni železnici z neprijetnim presedanjem in čakanjem na križiščih. Drugim pomeni voznina v teh časih že "denar". Vendar pa prihajajo teden za tednom na vaje in za svojo vstranost in poštvalnost gotovo zaslužijo priznanje. Da je dobra udeležba na koncertu najboljše priznanje njim, kakor tudi celotnemu zboru, ni treba podarjati.

Pevovodja Jakob Muha je na zadnji vaji zagotovil sebe in druge, da bo naša pesem lepo donela na koncertu prihodnje nedelje. Tega mnenja so tudi pevci in pevke. Citateljem teh vrstic in našim prijateljem le "polagamo na srce", naj si s posetom tega koncerta privoščijo par lepih ur. Poleg mešanega zbora Save bomo slišali tudi ženski zbor, vse dobre pevke. Savin duet, kvartet

in sekstet ter češke pevce in tamburaše. Bo prav fletno. Zato pa ne pozabite tega koncerta. Pridite v dvorano ob času, ob treh popoldne ali prej, da ne zamudite ali zavlečete otvoritvenih pesmi. Vas vse skupaj vabi naša delavska, socialistična SAVA. — Odbor.

Naši "protipolitiki" politikanti

New York City. — Nimam navade pisati dopisov in bi tudi tega ne, da nisem čital v Proletarcu, da je John Lokar, gl. odbornik SNPJ, bil v zadnji volilni agitaciji kampanjski manager za sodnika Lauschea. Iz poročila razvidim, da je Lausche demokrat. Meni clevelandski slovenski politiki niso znani, vem pa, da je bilo v Prosveti že nekaj angleških dopisov iz Clevelanda, ki so robantili proti politikanti.

Da se znajdem, jaz tega ne pišem zastran Clevelanda, ampak ker hočem pojasniti, da imamo tudi tukaj nekoga, ki je proti politikanti, sam pa jo le rad ugaja. To je Anthony Cvetkovič, član gl. odbora SNPJ, ki se tudi motovili okrog demokratov. Za zadnje volitve smo dobili od njega in z njegovim podpisom slovensko pismo, v katerem je nam toplo priporočal, da naj delujemo in glasujemo, da bo naš prihodnji župan Honorable Joseph McKee.

Ne mislim, da Cvetkovič ne sme agitirati. Ampak ako me spomin na vara, je bil on tudi eden tistih, ki so proti politikanti. Zdaj pa ne vem, ali jaz ne razumem več, kaj je politika, ali pa Cvetkovič ne razume.

V pismu, ki ga je poslal nam Slovincem v New Yorku, pravi tudi tole: "Rojaki Slovinci, ako pričakujete in želite boljših časov v mestu New York, tedaj je VASA DOLŽNOST, da oddate svoj glas za Hon. Joseph V. McKee in vse ostale kandidate na Recovery Party listi. Nobeden naj ne misli, da je to kakšna nova stranka, in da se izneverite demokratičnim principom, ako volite Recovery Party listo. Ravno nasprotno, Joseph V. McKee in njegovi sokandidati so demokrati, kateri vodijo odločen boj, da se demokratična stranka odloži in izboljša."

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročeno po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitete in ako vam ugaja, da si ga naročite. Prečitajte to številko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nudi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

Sploh ne ve, da obstoje. V državah New York, Connecticut in Massachusetts je veliko malih slovenskih naselbin, v katerih ni bil še nikoli noben naš socialistični agitator. Nedvomno bi bilo v takih krajih v agitaciji več uspeha kot marsikje. Vzrok: V malih krajih bi agitatorja, če se izbere pravega, zelo vpljudno sprejeli in potem bi se marsikdo naročil. Agitator bi moral v vsakem takim kraju poskrbeti tudi za sestanek, na katerem bi govoril. Če napravi dober vtis, bi ljudje govorili o njemu in imel bi veliko manj prerekanja v agitaciji za svoj namen kot ga ima v veliki naselbini.

Tudi v mestu New York je mnogo Slovincem. Mar ne bi bilo koristno, če bi poskusili z agitacijo tudi v tej Sodomi in Gomori?

Polja za obdelovanje je na razpolago nič koliko. Samo pluga je treba, in pa sile, ki bi plug vlekle.

S samo provizijo se bi agitator na takem potovanju ne mogel preživljati. JSZ bi moral pomagati, kar se ji bi izplačalo "on the long run". Zato mi apeliramo na članstvo klubov JSZ, naj rajše razmislija, kako pojačati naše gibanje, namesto o sugestiji, da se ga razpusti.

Frank Petavs, tajnik.

To in ono

Cleveland, O. — Dne 10. nov. se je vršil v Public auditoriju protivoini in protifašistični shod soc. stranke v Ohio. V naprej oznanjeni govorniki so bili rabinec Leon Feuer, Harry Dworkin, John Taylor iz Toledo, in Paul Jones iz Antioch College, Yellow Springs, O. Leon Feuer ni prišel na shod radi smrti očeta. Vzlic precejšnji agitaciji je bila udeležba majhna. Pač ni zanimanja med ljudstvom, in to je tudi vzrok, čemu je človeštvo v taki zmešnjavi, v bedi in blatu.

Če bi oglašali pivo, vino in free lunch, pa bi prišli! Predsednik shoda je bil Hy Fish. V dvorani smo videli med drugimi napise s sledim besedilom: "Raus mit Hitler". "Down with Hitler!" "Against Fascist Terror".

Prvi govornik, s. Taylor, je slikal grozote vojne iz izkušnje, ker je bil na francoski fronti. Pravil je, kako se je v marsikakem slučaju postopalo z vjetniki. Na pr., vjeli so jih pet ali več. Vojaki so dobili nalogo, da jih odvedejo v jetniški tabor, kar bi pomenilo uro časa tja in uro nazaj. Kaj bi izgubljali čas! Vodili so jih v notranjost kakih pet minut, počile so puške in jetnikov ni bilo več. Taylor je bil začasa vojne v kanadski armadi. Prej je bil časnikar. Dejal je, da je demokracija propadla, le zavarovalnice še kolektajo. Edina vojna, ki je še vredna vpoštevanja, je vojna delavcev za svoje pravice. Vojen ne bo konec, dokler bo kapitalizem. Edino socialisti s svojim programom bodo vojne odpravili, ko hitro jim ljudstvo poveri oblast.

Harry Dworkin je izvajal, da so mnoge visoke šole močne podpornice militarizma. Dijake vežbajo za vojno službo in jih navdušujejo za militarizem tudi v državni univerzi v Columbusu. Industrianci, ki so zainteresirani v municijiski industriji in v izdelovanju uniform, ki jih je v militarizirani deželi treba vsake sorte, so zelo vplivni v odborih vseučilišč. Kramarski patriotje pa prodajajo študentom uniforme, da se "postavljajo" v njih. Mi moramo delovati za odpravo vojaškega vežbanja v šolah, je dejal govornik.

Paul Jones je konstatiral, da so Američane klicali v vojno zato, da se bi odpravilo armade in vojne. Tisti, ki so proglasili in razglasili ta klic, so zmiagali, toda armad niso odpravili in ne vojnih nevarnosti. Stroški za ameriško armado in mornarico so narasli 197 odstotkov. Ljudje za vojno niso navdušeni vzlic propagandi, je dejal, zato vlada moške siloma naganja v armado.

Krupp v Nemčiji je prodajal samo enkrat municijo le eni državi. To je bilo l. 1879 v prusko-francoski vojni. Od tedaj je pripravljen prodati vse komurkoli, in tako je vsa municijška industrija. Topove, granate itd. prodaja svoji in "sovražni" deželi. Nemški industrialist Teisen prispeva visoke vsote za propagando v prid Hitlerjeve politike, ker to vzneirja dežele in množijo vojna naročila.

V Clevelandu gre po starim, četudi so štirje Slovenci prodrli pri zadnjih volitvah. Njim je morda pomagano, ampak volilci smo še vedno v jarku. — Fr. Barbič.

PRIDITE NA KONCERT SAVE!

Prihodnjo nedeljo bo v dvorani ČSPS na 1126 W. 18. St. koncert soc. pevskega zbora Sava. Spored se prične ob 3. uri. Pridite in povabite s sabo prijatelje in znance. Prečitajte spored, ki je v tej številki na 3. strani.

Cleveland, Ohio

SOC. PEVSKI ZBOR "ZARJA" (ODSEK KLUBA ŠT. 27)

PRIREDI NA

Zahvalni dan v četrtek 30. novembra V SLOV. NAR. DOMU, ST. CLAIR AVE.

KONCERT IN OPERETO

"Srce in denar"

Gostujeta soc. pevski zbor "DELAVEC" iz Newburgha in češki pevski zbor "VOJAN", ki nastopi v narodnih nošah.

VSTOPNINA 40c

PRIČETEK OB 2:30 POP.

Po programu ples v spodnji dvorani. Vstopnina zvečer na plesno zabavo 25c.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NASA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

Vabilo članstvu kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Na prihodnji seji kluba št. 1 — oziroma po končanem rednem dnevnem redu, bo namesto posebnega diskuzijskega predmeta predaval Johnny Kochevar s svojimi ogledji. To je zaradi spremembe, in pa da bo članstvo ob tej priliki v svojem krožku praznovalo 30-letnico kluba, ali bolje, se radostilo ob uspehih svojega dela.

Seja se prične točno ob času. Dnevni red je obsežen in tak, da mora interesirati vse člane in članice. Zato pridite na sejo zdaj.

S. tajnik bo poročal o prireditvah, posebno o izidu naše slavnosti 30-letnice, nato se bomo po ostalem dnevnem redu pogovorili še nekoliko o agitaciji, in temu pa sledi domača zabava za člane in članice. In pomnite: brez petja ne bo!

Povabite svoje prijatelje, da pristopijo v klub, in jih privedite ter predlagajte na tej seji. — P. O.

Delo kluba brezposelnih

Chicago, Ill. — Mislim, da bodo čitatelje zanimala aktivnosti slovenskega kluba št. 61, ki je pridružen organizaciji Worker's Committee on Unemployment.

Na seji meseca oktobra je bilo sklenjeno, da se v bodoče vrše klubove seje dvakrat v mesecu in sicer vsaki prvi četrtek v mesecu, datum druge seje pa določi tajnik kluba. Sklenjeno je bilo, da imamo po seji predavanje, in odbor naj skrbi, da dobi za vsako sejo govornika.

Na zadnji seji 2. novembra je bila kljub slabemu vremenu še precej dobra udeležba — tudi seja je bila dobra. Govorilo se je o podpori brezposelnim ter o bodočih korakih, ki naj jih podvzame zavedno brezposelno delavstvo. — So glasno je bil sprejet predlog, da se naroči 20 iztisov Proletarca za vsako sejo, da se ga razdeli med člane.

Proletar, list slovenskega naprednega delavstva v Ameriki, ki se že dolgo let bori proti sistemu, ki je kriv sedanjega brezposelnosti in mizerije delavskih mas, zagovarja isto za kar se borimo mi, in je potrebno, da ga podpiramo.

Po seji nam je predaval Joško Oven. Kdor je že slišal

Ovna predavati, mi bo lahko pritrdil, da kadar se Joško pripravi, vedno dobro napravi — tako je tudi to pot — ljudje so bili zelo zadovoljni s predavanjem. Po predavanju nam je pa odbor pripravil prost prigrizek in druga okrepčila, kot navadno po vsaki seji ali predavanju.

D. J. Lotrich, predsednik kluba, je obljubil, da bo skušal dobiti na eno bodočih sej M. C. Kruegerja, profesorja na čikaški univerzi.

Potrebno je, da spoznamo vzroke brezposelnosti in bode, ki nas tare danes ter naša bo še v bodoče, dokler teh vzrokov ne spoznamo teh jih odpravimo. Klub brezposelnih vas vabi, da se nam pridružite ter obiskujete naše seje in predavanja. — Prihodnja seja se vrši v sredo 22. novembra v spodnji dvorani SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave. Pričetek ob 8. zvečer. — V. L.

Slovenski radio programi v Clevelandu

Detroit, Mich. — Dasi sem čital kritična mnenja o slovenskih radio programih v Clevelandu, posebno v Jontezovih dopisih, nisem mislil, da je v stvari toliko resnice. Ko pa sem dne 5. nov. poslušal takozvani slovenski radio program, oddajen v Clevelandu, sem uvidel, da jim je slovenska pesem in godba le vada, da pridobe poslušalcev v prid agitacije za demokratske kandidate. Posebno so hvalili župana Millerja. Spomnil sem se sličnih govorov pred 30. leti v Ljubljani, kjer so razni klerikalni in drugi narodni prvaki hvalili in povzdigovali v deveta nebesa Franc-Jožefa.

In tako so slovenski "narodni" demokratski govorniki pripovedovali po radiu, kako velik, kako imeniten, kako sijajen je župan Miller, kako velik prijatelj je delavcev in posebno še slovenskih delavcev ter Slovincem vobče. Zato naj ga naši rojaki volijo ponovno, naše mamicice, in njihovi sinovi ter hčere naj gredo vsi na volišče ter glasujejo zanj.

Rojaki v mestih okrog Clevelanda, ki so poslušali take "slovenske" programe, so bili razočarani. Iz slovenske metropole pričakujejo kaj boljšega, ne pa prazne, blufarske politične jeremijade. Rojaki v Clevelandu, zahtevajte od vaših vodij boljše radio programe. — Anton Jurca.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK
Balance Your Daily Diet With

Wencel's Dairy Products

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Monroe 3673

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwyn in dovažajo čistega na dom

TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO

Telefoni: CANAL 7172-7173

1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL.

"Proletarcu"

boste storili veliko uslugo, če mu skozi to krizo pomagate s tem, da naročnino če le mogoče točno obnavljate in da mu pridobite novih naročnikov.

Tudi prispevki v tiskovni fond so mu zdaj neobhodno potrebni

ARABCI V PALESTINI NOČEJO ODNEHATI

Zadnjič smo poročali o novih izgredih muslimanov v Palestini proti naseljevanju židov. Zdaj groze, da bodo 17. januarja prihodnje leto na mohamedanski praznik demonstrirali še hujše proti angleški nadvladi in židom. Na sliki so angleški vojaki, ki razganjajo Arabce v Jaffi, ker so naskočili žide. Precej ljudi je bilo v teh bojih ubitih.

Napredek in prosto pivo

Chicago, Ill. — Rudolph Komatar piše v West Side News, da je bil jugoslovanski demokratiški klub ustanovljen avgusta to leto, pa ima že 200 članov, ki plačujejo članarino. Kaj se je zgodilo s prejšnjimi "jugoslovanskimi demokratiškimi klubi"? Saj so vendar imeli shode v dvorani SNPJ in se prav tako hvalili, da njihov klub najhitreje napreduje!

Glavna stvar v demokratiškem klubu je pivo. Vodje skličejo sejo in sporoče, da bo pivo zastoj in sandviči bodo na razpolago. Eden ali drugi "pristopi", v nadi, da bo dobil "delo", politični "henčman" demokratiških kolovodij pa imajo nalogo loviti glasove. In to je edina naloga tega takozvanega kluba. Loviti rojake, da se jih omreži za demokratske politične, in v ta namen jih vabijo skupaj z zastojnim pivom. To je stara reč. Demokratije in republikance že od nekdaj kupujejo "prepričanja" navčnih državljanov s cigarami ob volitvah, s sandviči in pivom, večasi pa priredijo moškim za nameček še "stag party". Ko bi delavci več držali do sebe, se ne bi udinjajali za podložek, ali pa za lestvo, niti ne bi cenili svojega prepričanja, kakršna je že, po vrčih pive. — A. S.

Zabava društva SSPZ

Milwaukee, Wis. — V zvezi krizi in slabim delavskim razmeram prirejajo društva svoje običajne zabave kot ponavadi.

Društvo Balkan št. 24 SSPZ jo priredi v soboto 25. nov. zvečer v Maticovi (bivši Tamšetovi) dvorani na W. National Ave., tik S. S. Turn Hall. Zabave tega društva so bile še vselej take, da so zadovoljile udeležence in jih bodo tudi v soboto.

Naj še omenim, da po zadnji prireditvi treh pevskih zborov se je tu spet pojavila stara igra in tekma med milwauskimi frakcijami. Kot izgleda, bo še precej jeze na eni strani, na drugi pa smeha. Koristi pa ne bo nikjer.

Anton Yersin.

Socialistični glasovi v Westmorelandu

Pri zadnjih okrajnih volitvah v Westmoreland County je dobil izmed vseh socialističnih kandidatov Anton Zornik največ glasov, namreč 3.134. Kandidiral je za sodnika. Republikanci in demokrati so imeli skupnega kandidata.

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475

Popravek

Chicago. — V poročilu in v seznamu prispevateljev v prid soc. stranke dne 29. oktobra je bilo pomotoma izpuščeno ime Leo Komucharja. Prispeval je 25c. — D. J. Lotrich.

Vabilo na predstavo

Waukegan, Ill. — Kakor že veste vsi v Waukeganu, North Chicagu in okolici, vprizori dramski odsek SND v nedeljo 26. nov. ob 2:30 pop. dramo v štirih dejanjih "Prisega opolnoči". Spisala jo je Manica Komanova. Godi se pred 50. leti na Gorenjskem. V svojem jedru je zelo lahko razumljiva in bo nudila udeležencem obilo užitka.

Pridite na to predstavo vsi. Violet Homec bo plesala v prvem dejanju v vlogi mlade ciganke.

Sviral bo med dejanji in po igri v spodnji dvorani za ples hrvatski tamburaški zbor. Vstopnice v predprodaji so po 40c in pri blagajni po 50c. Otroci 10c.

V obilen poset se priporoča. Dramski odsek.

Dne 26. nov. v Newburgh

Cleveland, O. — V Newburghu priredi pevski zbor Delavec v nedeljo 26. nov. ob 3. popoldne krasen koncertni program z opereto "Sree", ki je prirejena za slovenski oder iz češčine. Opereta sama je vredna, da pridete na to prireditev, na kateri se vam obeta obilica duševnega užitka in zabave.

Po programu bo prosta zabava in ples. Vstopnice so po 40c in državni davek.

Joseph Lever.

Sijajno uspela slavnost 30-letnice Slavije

Chicago, Ill. — V nedeljo 19. nov. je obhajalo slavnost 30-letnice društvo Slavija z bogatim, fino predvajanim sporedom v napolnjeni dvorani.

To je bil triumf tega društva. O prireditvi bo več poročila v prihodnji številki.

"Srce in denar"

Tako se imenuje opereta, ki jo vprizori soc. pevski zbor Zarja na Zahvalni dan 30. novembra v SND na St. Clair Ave. v Clevelandu. Spored se prične ob 2:30 pop. Prvi del tvorijo koncertne točke, v katerih nastopita tudi češki zbor "Vojan" in zbor "Delavec".

V drugem delu bo vprizorjena opereta "Srce in denar". V njej nastopi ves zbor, solisti in dueti. Vloge imajo, Josephine Turk, Walter Lazar, V. Poljšak, Jos. Trebec in Joseph Dolgan. Vsi so dobro izveščani pevci.

V tej opereti vidimo življenje kot je. Prikaže vam, kaj vse se lahko zgodi, če ima človek denar, in kaj z onimi, ki ga nimajo. Nekaj primere: Bila je vdova s hčerko, ki je podedovala po možu gostilno in nekaj posestva, toda bilo je vse zelo zadolženo in bi moralo biti v kratkem prodano. Zaradi visokega dolga si ne bi mogla ničesar izposoditi. V bližini pa je živel bogat živinski mešetar, Jernac, ki je večkrat prišel v njeno gostilno. Zagledal se je v njeno hčerko Minko in jo začel snubiti. Minka pa ga ni marala in se mu je izogibala. Ker je uvidel, da na ta način ne bo prodril, je začel kovati kupčijo z njeno materjo. Obljubil ji je poplačati vse dolgeve, ako pregovori svojo hčer, da ga vzame. Mati je bila v stiskah in je privolila, da reši sebe in hči beraštva. Ko je Minka izvedela za to kupčijo, se je zelo upirala materi. Ta pa jo je pregovorila in Minka se je vdala, da obvaruje dom materi in sebi.

Kako se ta povest konča, boste videli na Zahvalni dan. Soc. zbor Zarja vabi na to prireditev občinstvo v Clevelandu, in tudi rojake v Detroitu, Girardu, Warrenu, Barbertonu in v drugih sosednjih naselbinah. Vstopnice so po 40c in so veljavne tudi na plesni zabavi zvečer. Vstopnina samo na plesno zabavo je 25c.

Odbor.

Posetite domovino

— POSLUŽITE SE ZNANE PREKMORSKE CRTE

CUNARD LINE

preko Cherbourga z njenimi velikimi brzoparniki

"AQUITANIA" "BERENGARIA"
SAMO 6 DNI NA MORJU

Velik božični izlet pod vodstvom spremljevalca na BERENGARIJI 29. novembra in 15. decembra

Za nadaljnje informacije se obrnite na enega sledečih naslovov v Chicagu:

MALESH & ARANZA JOHN ZAGAR
3030 Wentworth Ave. 2400 Wentworth Ave.

NARODNA POTNIŠKA AGENCIJA
1664 Blue Island Ave. Tel. Canal 1233

M. GAWANSKY & CO., 309 S. La Salle St.

all na
CUNARD LINE—CHICAGO, ILL.

NIKJER, ZA NOBEN DENAR,

ne dobite toliko izvirnega leposlovnega gradiva slovenskih ameriških avtorjev in toliko zgodovinsko važnih podatkov o ameriških ter drugih Jugoslovanih, ko v

Ameriškem Družinskem Koledarju.

LETNIK 1934 IZIDE POVEČAN V ENAKEM OBSEGU KAKOR PROŠLIH PAR LET, VEZAN V PLATNO IN ILUSTRIRAN Z VEČ KO 60 SLIKAMI.

V leposlovnem delu so med drugimi sledeči spisi:

ALENKA BI RADA OTROKA. — Dogodba o deklici, ki je napisala nedolžno nalogo, pa so jo proglasili za pohujšano. — Napisala MILA PACHNEROVA. Prevel IV. VUK.

ČRTICE IZ SPOMINOV. — Mimobežni vtisi s potovanja priseljence iz kraja v kraj za delom. — LOUIS BENIGER.

KRST REVOLUCIONARJA. — Enodejanka iz življenja francoskih revolucionarjev. — JOŠKO OVEN.

NOVA IGRA (New Deal). — Enodejanka. Karikatura nove igre v starem sistemu. — IVAN MOLEK.

NOČNI ČUVAJ. — Močna socialna slika o delavcu, ki je tvegall vse, rajše ko da bi izdal svojega sodruga. — TONE SELISKAR.

OBTOŽUJOČE SENCE. — Povest o rojaku, ki so ga valovi okoliščin vrgli na pot zločinstev, da je končal na električnem stolu, kamor pa bi bolj spadali tisti, ki so pah-nili v propast njegovo družno. — IVAN JONTEZ.

OBESITE GA. — Zgodba o vojaku, ki so ga ustrelili zaradi ukradene kokoši, dasi je ni on ukradel. — TURGENJEV.—CV. K.

POZABLJENE KRUHOBORKE. — Povest o ženskah, ki iščejo v posredovalnicah za delo službe služkinj. — MIRA.

ŠTEVILKE. — Komu vse so izpostavljene prodajalke v trgovinah pod nadzorstvom pohotnih delavodij, vam pove to povest. — Spisala KATKA ZUPANČIČ.

STANOVANJE ŠT. 7. — Povest, ki jo je spisal sovjetski pisatelj B. LEVIN.

SREČANJE. — Ljubavna povest iz življenja umetnikov. — F. S. TAUCHAR.

TIPISTKA. — Povest ameriške Slovenke, ki je v krizi izgubila delo, se pri nekem srečanju zaljubila in tragično končala na cestnem tlaku — JAKOB ZUPANČIČ.

UKRADENO SONCE. — Filozofska zgodba iz Turkestana o ukradenem soncu. — IVAN VUK.

ZENSKI UPOR. — Povest iz Andaluzije o borbi žensk na življenje in smrt za kruh. — M. ANDERSON—NEXO.—CV. K.

ZEMLJA JE SPREJELA SVOJEGA SINA. — Zgodba o rojaku, ki je odšel v svet za kruhom in se potopil v valovih bede. — ANTON SLABE.

V Koledarju so med drugimi sledeči članki:

BODOČNOST JUGOSLOVANSKIH PODPORNH ORGANIZACIJ. — Razprava o dosedanjem razvoju jugoslovanskih podpornih ustanov, o njihovih hibah in dobrih straneh. Ali bodo živele kot so? Ali v svojem sedanjem delu zro z načrti v bodočnost deset ali dvajset let? Ali bi bilo združenje vseh rešitev njihove bodočnosti? Ali je združitev sploh mogoča? Na ta in slična vprašanja odgovarja ta članek. — Spisal Frank Zaitz.

SVET NA RAZPOTJIH. — Portret družbe kakršna je in njene agonije.—Frank Zaitz.

TRIDESETLETNICA SNPJ. — Opis organizacije, ki je bila ustanovljena pred 30. leti, da služi delavstvu v gmotno in moralno pomoč. — Fr. Zaitz.

"VSE ZA NAROD!" — Pogubna stran nacionalističnega fanatizma je opisana v tem članku. — Spisal Anton Garden.

VERA IN SOCIALIZEM. — Ali je socializem proti veri? Ako ni, kako to, da ga mnogi duhovniki napadajo? In če je vera privatna zadeva posameznikov, čemu se socialisti toliko ukvarjajo z njo? Ali se sploh ukvarjajo? Na ta vprašanja odgovarja članek, ki ga je spisal E. K.

ZENSKA IN VERA V ZGODOVINI. — V tem članku pisatelj pojasni, kako in čemu so vse vere zastavljale žensko. Ta škodljivi nazor je prinesel človeštvu ogromno kvara. — Spisal Maksim Gorki.

Zgodovinski opis slovenskih naselbin v Coloradu

Frank Zaitz ima v tem koledarju daljši ilustriran zgodovinski opis slovenskih naselbin v Coloradu. To je prvo absežno delo o naselbinah v tej državi zapada, ki so nekoč cvetele, in o življenju priseljencev v rajanju in trpljenju.

Albert Hrast opisuje BOULDER DAM in podaja o gradnji tega največjega umetnega jezera na svetu statistične podatke.

O svetovni razstavi v Chicagu, predstavljajoča "STOLETJE NAPREDKA", piše F. S. Tauchar.

Razni informativni spisi

Opis vseh jugoslovanskih konvencij, ki so se vršile l. 1933.

Seznam in spremembe v slovenskem časopisju v Severni in Južni Ameriki.

Naslovnik jugoslovanskih podpornih organizacij.

Obseg monarhij in republik po površini.

Velikost posameznih držav ameriške unije po prebivalstvu in površini.

JUGOSLOVANSKE PODPORNE ORGANIZACIJE V ZED. DRŽAVAH.—Trinajst central je opisanih v tem seznamu v takih podrobnostih prvič v koledarju.

Poleg teh je v koledarju mnogo drugih informativnih notic.

In kakor v vsakem letniku, ima tudi ta pesmi ameriških in starokrajskih avtorjev.

KOLEDAR, VEZAN V PLATNO, Z VSO TO VSEBINO, STANE SAMO 75c. PRI VEČJIH NAROČILIH POPUST.

NAROČITE GA SVOJCEM V DOMOVINI ZA BOŽIČNO DARILO.

Ameriški družinski koledar je v staremu kraju izmed vseh najbolj priljubljen. Ko ga čitajo, se jim zdi, kakor pomenek z domačimi ljudmi preko morja. Cena za stari kraj 90c. S koledarjem, kakor je ta, je veliko dela in vzame časa, predno je urejen, dotiskan in vezan. Pričnemo ga razpošiljati v kratkem. Naročila bodo izvršena po redu, kakor jih prejmemo.

NAROČILA NASLOVITE:

Proletarec, 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.

The Approaching Danger of Corporation Feudalism

By JAMES ONEAL

Gerard Swope, chief of the General Electric empire, with the support of Henry L. Hariman, president of the U. S. Chamber of Commerce, proposes that the great bankers and capitalists take over the administration of the NRA! Administrator Johnson likes the "idealism" of the proposal and thinks that it is the "ultimate ideal."

Robert L. Lund, president of the National Association of Manufacturers, does not approve the proposed super-organization. Swope would organize a nation-wide executive with delegates from the trade associations permitted by the NRA. The ruling kings, dukes, barons and princes of steel, banks, copper, power and so on would take over the NRA through this executive.

The Manufacturers' Association has many lesser capitalist kings as affiliates who fear the upper ruling nobility. That is why the manufacturers are not so hot for the Swope idea. They do not want to lose their identity in the huge oligarchy that Swope would organize. They have a certain independence now under the reigning kings and barons of finance and capital. The rabbits fear the lions.

The Swope plan would take over the NRA and the higher corporation magnates would administer it and the codes. The government would retain a veto and also a supervisory power—at least in theory—but sovereignty would be vested in the ruling capitalists and bankers. By enlarging the present U. S. Chamber of Commerce, dividing it into several departments, and by associating the Secretary of Commerce and Assistant Secretary on a governing board with the delegates of the chamber, an all-powerful capitalist autocracy would be set up.

This is the most frank proposal of direct rule of the masses by a plutocracy that has ever been presented. Swope leaves us in no doubt what he has in mind. The leadership, he says, depends

upon the "active and continuous participation of business men."

We look for the working class in this organized plutocracy of capital and finance. The ruling barons as an executive would "speak for commerce and industry on legislative problems, on questions of finance and transportation." Of course, and what else? This. The executive would "work out, nationally, better methods of promotion and maintaining good and continuous relations with employees and considers with their representatives plans that will promote greater well-being and security for them."

This executive would also set up a committee to sit in Washington "and act as a Board of Appeals on any questions that may arise in the interpretation and enforcement of the national code provisions, and will endeavor to see that such interpretations are consistent." The affiliated empires of capital and finance would report conditions under their respective codes from time to time and the ruling barons would "endeavor to coordinate production and consumption, all of which should lead to a greater degree of stabilization of industry."

There is the program, for the most monstrous feudalism that has ever been suggested. The working masses would become mudsills at the bottom of this all-powerful oligarchy. If the workers at any time complain, they may be called in and asked what it is all about. The sitting committee at Washington will be kind enough to listen to any appeal workers might make against a decree from the royal throne. They may be permitted to appeal to some government authority as well but original jurisdiction is vested in the corporate executive. The whole scheme is weighted against the working class and reduces workers to conscripts

marking time in capital's chain-gang.

There has been one advantage to workers imprisoned in the company unions. Under the NRA they have had an opportunity to take a secret vote as to whether they desired unions of their own. In the majority of twenty odd cases they have rejected company unions. The latest case is that of Rockefeller's Colorado Fuel and Iron Company where the vote was nearly four to one against the company union. The Swope plan is dangerous if for no other reason than that it would create a solid empire of capital and finance towering above the government itself. But, in addition, there is little doubt that the company union fraud, now being challenged by secret balloting of workers, would fasten its cancerous tendrils about our throats and strangle us.

Rest assured, we have not heard the last of this proposal. As industry continues sick it will be offered again and again. Its realization would mean nation-wide corporation feudalism. Workers would become serfs. Watch this hateful thing for it would bring slavery and death to our hopes of an emancipated working class.

A friendly nation is one that wouldn't build ships to lick us if we didn't build ships to lick it.

In the Beet Fields

The recent report of the National Child Labor committee, dealing with working conditions in the sugar beet areas of Colorado, discloses still another case of the exploitation of children which can only be described as medieval.

In 34 families studied, typical of thousands of others, 85 per cent of all children between the ages of 7 and 15 were found to be employed as field laborers, working from 10 to 12 hours a day. Twenty-three per cent of these children were under 10 years of age, and 33 per cent under 11, in spite of the fact that the contracts for beet workers specified that no children under 11 should be employed. Beets are raised by contracts, and the rate of payment is so low that the entire families of the workers must be in the fields if they are not to starve. Even so, the average family income from the beet fields was found to be \$53 a year, about 15 cents a day per person. With these wages there are the attendant evils of inadequate housing, insufficient public relief and virtual enslavement of the workers to the storekeepers to whom they are indebted for food.

The report of the National Child Labor committee was made in connection with the hearing on the sugar stabilization agreement in Washington. Although the agreement was not approved and the committee's recommendations for correcting the terrible conditions in the beet fields have not been acted upon, the care and detail of the report suggest one of the incidental benefits of the national recovery act and its allied legislation: whatever else may be said of the hearings on the codes and on the various proposals for farm relief, they have resulted in the accumulation of a great body of information on the plight of labor throughout the country. This information has been coordinated and it has not been fully applied, but it remains on record when the present or some later administration has the courage to act upon it.—The New Republic.

Capitalism Can Not Be Planned

It seems to be the very general judgment everywhere—nowhere more so than in Washington—that the NRA has failed—or rather, shall we say, accomplished all that it was ever capable of accomplishing, which was never very much. It has failed only in so far as it has fallen short of extravagant forecasts and crazy prophecies which never should have been given to the people. The success of the NRA in itself is substantial—first, in changing the temper of a nation; secondly, in cutting down the frightful mass total of unemployment; and thirdly, and most important, in initiating certain basic reforms in the industrial order which must endure. But the momentum of the NRA campaign has now practically stopped—it cannot carry us farther.

What remains to be done is not a wild whipping up of the NRA, which, like a spent horse, cannot go on—not, we pray, a resort to desperate measures of inflation, which would wreck everything—but a new plan for a new campaign directed straight toward the goal at which the NRA was aimed, but which it could not, in the nature of the case, hope of itself to reach. The next steps are obvious and drastic—a taking over by the government of the railroads, the basic industries (coal, oil, steel, power), and, if the administration has the courage it ought to have had last March, the banks.

The basic snag under the present plan is the dominance of the great industrial groups, freed from the menace of the

antitrust laws, absolute masters over production and prices, as hungry as ever for profits, staggering under debts which can only be paid out of profits, and determined, whether or not, to subdue labor and exploit the consumer. Against this immense wall of private ownership, the NRA can only beat itself to pieces like the waves of the Atlantic on the cliffs of Maine. A magnificent spectacle—but nothing more.

But this would be Socialism, you say!

Precisely—if you must call it something! But it is either Socialism, or Fascism—there is no other alternative save that of chaos and ruin. And of these two, we infinitely prefer Socialism!

What has been going on in recent months is a first-class

demonstration of the fact that capitalism, in the very nature of the case, cannot be planned, or organized, or reduced to order. Our existing economic system provides for nothing but a struggle for plunder. This struggle can be subjected to direction, but the struggle still remains what it is—a fight for power, in which the strong overcome the weak, and the favored few exploit the helpless many. There can be nothing really achieved until the incentive to plunder is removed, and the struggle therefore ended. Which means that capitalism must not be restored, or revitalized, or reordered, but transformed into a true industrial commonwealth! "Commonwealth" is a wonderful word—especially when it is made to mean what it says!—Unity.

Every once in a while some of the radical republicans or progressives, as you may wish to call them, do some very funny things. One of these turned up last week. It was the request of Senator Norris of the wealthy to pass the wealth back to the people. Of all the absurd things, that's a jewel. Workers, organized and unorganized, have been waging desperate battles to win some meager awards of increase in relief and half decent workers injury compensation and what little they have secured for themselves to date has been thru bitter struggles and strife. To think that all they had to do was to ask Norris to appeal to the rich and they would have plenty of everything given them. Why, it would be a miracle. It is a good thing that some of the workers don't believe in miracles. Otherwise they might be foolish enough to believe Norris that his appeal would be granted. No, only when the workers recognize the power of their organization, only when they become class-conscious only as they shall struggle and battle, shall they gain anything for themselves. Outside of that no Norris, no other half baked senator can appeal so strongly as to get the rich to give up their loot.

an anti Fascist one. There is a lesson in this little story for others, including some of our comrades. Organize and go and tell such audiences the truth about Hitlerism and Fascism.

Finally, and when it is nearly too late, at least too late for any great business deals, Russia has been recognized by President Roosevelt. However, as late as it may be, it is going to do much to change the entire complexion of Europe and the East, principally, Japan. Russia needed materials, raw and manufactured fifteen years ago and ten years ago. The U. S. could have been doing a flourishing business with Russia hadn't the capitalists thought that with their closed policy they would ruin Russia. But the Russians, despite every mean thing the capitalists have said about them, outsmarted the smart rich boys. And today, they are actually begging Russia to buy their products. Russia will not need much, outside of some raw materials. She has developed her industry amazingly. We are happy that another of the Socialist platform planks has been fulfilled.

Incidentally, a man by the name of Charles Wells spoke over the nationwide hookup of the National Broadcasting Co., the other day and he was able to tell more lies in 30 minutes than the average citizen could tell in 30 years. Of course, it was about Russia and their broken-down railroads, hotels, systems, etc. He even spoke of the bedbugs in Russia as if we didn't have them in this country. He was very insulting to everything Russian. Oh, I forgot to mention that he spoke at a big businessmen's luncheon. And he scared them too.

Our English Social Study Club, a division of Yugoslav Socialist Club No. 1, has had a literature committee only ten days. In that time we sold 100—5c pamphlets of Taxes and Tax Dodgers by Mayor Hoan and 33—5c The National Recovery Act. We recommend that other clubs select similar committees for good results can be obtained thru proper action.

The Unknown Socialist

As peace is more important than war, our chief admiration goes to the heroes of peace rather than the heroes of war. And just as the unknown soldier is sometimes singled out for honor, so we would single out the unknown Socialist for honor. In every community in America there have been and are obscure comrades who hold up the standard of Socialism and promote the cause under difficult circumstances, without any personal gain and with much sacrifice. There is no honor too great for them. It is an easy matter to advocate or work for some cause that everybody is advocating and working for, but it takes grit and real character to advocate and work for an ideal which is as yet unpopular in most places. They have the reward to see the cause growing day by day.—T. M. L.

The coal business is all settled except the bill, and the public will settle that.

TO THE WORKERS

You build the lofty palace hall,
You build the prison cell;
You forge the tatters on the chain
To bind yourself in hell.

You toil and sweat, you spin and weave,
You plow the fertile lands,
Yet in the fruitful summer-time
You stand with empty hands.

Remember this: the great are great
Whilst you on knee are bended;
But stand and act and think like men,
And the tyrants' day is ended.

Frank A. Fearnley.

THE PROFIT SYSTEM IS THE CAUSE OF IT!

Our Doings Here and There

At the last meeting of the English Section of branch 1 JSF a review was made of the debate recently between our Chicago and Detroit comrades. Some were of the opinion that debates are necessary to broaden our knowledge on Socialism while others thought that discussions on Socialist propaganda and party work are more important. A fine discussion followed. After the business meeting the A B C of Socialism study course took place. The meeting was well attended and one new member accepted. Our next meeting will be held Monday, November 27.

Singing Society "Sava", a division of branch 1 JSF, will hold its annual concert Sunday, November 26, at CSPS Hall. They are arranging one of the best programs they have ever given. Over 16 songs, including solos, duets, quartets and sextets will be presented. Besides this, Karl Marx, also a Socialist singing society, with their string orchestra will feature with several numbers on the program. Admission tickets if purchased in advance are 40c. You can get them from any member of the branch, at the office of Proletarec or have them reserved by calling Rockwell 2864.

Sub-digger that reported last week were Frank Podboy of Parkhill with 8 renewals and an order of 25 Almanacs. Jacob Rozic, our Milwaukee booster sent in 6, among them one new subscriber and an order for 100 copies of the Almanac and Alper of the same city secured 3 renewals and placed an order for 50 Almanacs. Anton Sular of Arma, Kansas, says in his letter, "send me 60." Frances Zakovsek of North Chicago mailed six renewed subscriptions for Proletarec. She also sells quite a few calendars every year. A letter from comrade Joseph Snoy of Bridgeport, tells us

that the recently held branch affair was a big success. Their program made a very good impression upon the audience which was larger than they had expected. He too, orders 30 Almanacs. In Detroit, our go-getter John Zornik sent in 4 renewals and wants a new supply of subscription blanks. His brother Anton Zornik of Herminie, besides ordering 100 Almanacs reports that the Socialist vote has increased remarkably in Westmoreland County. Others that have in subs are Joseph Lever, Newburgh, and Anton Dobrovole, Girard, 4 each; James Dekleva, Gowanda, and Anton Jersin, West Allis, 2 each; Frank Hirsch, Virden, one and Jacob Tomec of Moon Run, one.

Singing society Zarja of branch 27 JSF Cleveland invites its friends and sympathizers to their annual concert on Thanksgiving Day, Thursday, November 30. Besides several classical songs and the one-act opera, Vojan, a Bohemian singing society and Delavec, a Slovene chorus from Newburgh will also participate in the program with a few numbers. "It's going to be a real treat to all that attend," so the committee says.

A very important committee for JSF branches to have is a membership committee whose duties would include agitation for new members. This committee should hold a separate meeting every month, draw up lists of prospects and plan to visit them. This is being practised by branch 1 JSF and has brought in good results. We urge other branches to do likewise.

In Waukegan the dramatic group of the Slovene National Home will sponsor a 3-act play Sunday, November 26. The play starts at 2:30 p. m. In the evening there will be dancing.—John Rak.